

Leto XVII.

Litija, marec 1976

Številka 3

Obračun preteklega poslovnega leta

Konec februarja je delavski svet obravnaval obračun in zaključni račun za preteklo poslovno leto. O njem bomo razpravljali prihodnje dni tudi na zborih kolektiva. Člane kolektiva vabimo, da si pred obravnavo na zborih preberejo pričujoči zapis o poslovanju v pre-

teklem letu. Na prvem mestu je treba obravnavati in analizirati količinsko proizvodnjo, ker je od uspešnega dela proizvodnje v veliki meri odvisen tudi finančni rezultat. Prikaz je napravljen ločeno za obrat predilnice in za obrat sukalnice in previjalnice.

PROIZVODNJA V OBRATU PREDILNICE

v tonah	let 1974	plan 1975	Doseženo 1975	Indeks 75/74
kardirana preja	5.619	5.800	5.706	102
od tega: bombažna	2.956	2.535	2.437	82
stanična	368	565	757	206
sintetična	2.295	2.700	2.512	109
česana preja	694	625	611	88
skupaj	6.313	6.425	6.317	100
povprečna številka	33,8	32,9	32,4	

Količinska proizvodnja obrata predilnice se torej v odnosu na lansko leto ni povečala. Ostala je približno na isti višini. Proizvodni program, sprejet v decembru leta 1974, je za leto 1975 načrtoval, da bo proizvodnja večja, vendar smo morali v sredini leta proizvodni plan popraviti, ker je prišlo do večjih zastojev. Kljub temu, da smo plan predilnice znižali od 6700 ton na 6425 ton, tudi tega nismo uspeli v celoti uresničiti.

Izpad proizvodnega plana so povzročili naslednji zasto-

ji: Takoj po novem letu se je zavleklo popravilo trafo postaje za dva dni. Zaradi tega je nastal v proizvodnji izpad 45 ton. Tudi izpad električne energije je povzročil večje zastoje. Na izpad proizvodnje so vplivala tudi naročila, ki so zelo odstopala od številke preje, ki je za proizvodnjo tehnološko najugodnejša. Naročila visokih števil so povzročila ozka grla v fazi predpređenja, s tem pa tudi večje zastoje. Tega izpada kasneje ni bilo mogoče nadoknaditi. Na zmanjšanje proizvodnje

se je močno odrazila tudi ukinitvev nočnega dela ob sobotah, ustavitve strojev v polurnem odmoru ter v primerjavi s predhodnim letom ukinitvev nadurnega dela ob nedeljah. Samo zaradi ustavitve strojev v polurnem odmoru je proizvodnja nižja za 150 ton preje.

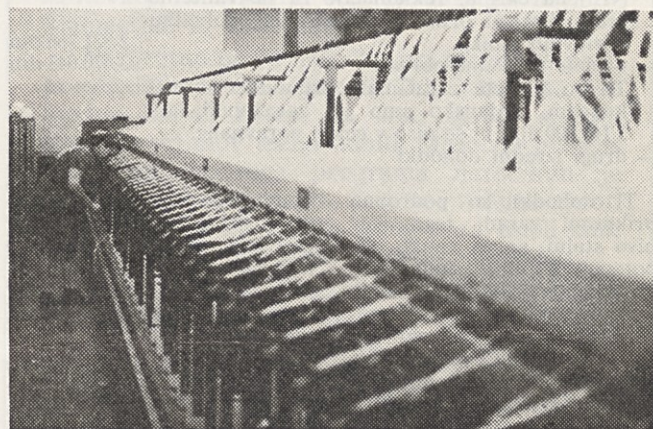
Asortiman preje je bil zelo pester v pogledu barv (pri sintetiki), to pa je vplivalo tudi na večje zastoje zaradi pogostih menjav in majhnih partij.

Proizvodnja sukalnice se je povečala za 10 % v primerjavi z letom 1974 pri višji povprečni številki. Zvišana povprečna številka tudi pove, da je rezultat boljši kot ga kaže odstotni porast efektivne proizvodnje. Večja proizvodnja je bila dosežena na račun boljše organizacije dela in večje produktivnosti dela. Dosežena proizvodnja še vedno zaostaja za zmogljivostjo kapacitet sukalnice. Zaradi pomanjkanja delovne sile so bili slabo izkoriščeni stroji za efektne sukance. Proizvodni program je uresničen z 88 %. Poleg navedenega so vplivali na izpad plana tudi vzroki, ki smo jih navedli že v obratu predilnice. Večji vpliv na proizvodnjo je imelo naročilo preje višjih števil, ki znižujejo efektivno proizvodnjo.

Proizvodnja previte preje se je povečala za visok odstotek t. j. 18 %, kljub temu pa plan ni dosežen v celoti. Uresničen je le z 97 %, vzrok je v zakasneli montaži novih previjalnih avtomatov v drugi polovici leta.

PROIZVODNJA SUKALNICE IN PREVIJALNICE

v tonah:	let 1974	plan 1975	Doseženo 1975	Indeks 75/74
sukana preja	2.625	3.300	2.894	110
povprečna številka	31,9	33,6	33,8	
previta preja	3.945	4.800	4.654	118
povprečna številka	41,2	35,0	39,0	

UGOTOVITEV IN DELITEV CELOTNEGA DOHODKA

	1975			Indeks	
	1974	plan	doseženo	doseženo 1974	plan
A. Celotni doh.	354.057	398.390	411.942	116	103
B. Porabl. sred.	263.955	286.262	313.464	119	110
C. DOHODEK	90.555	112.128	98.478	109	88
2. oseb. dohod.	52.082	65.567	62.037	119	95
3. pogodb. obv.	5.661	6.886	7.458	132	108
4. zakon. obv.	15.268	19.365	16.158	107	83
5. oseb. prej.	291	278	744	256	138
D. skladi skupaj	17.253	20.032	12.081	70	60
2. sred. rez.	1.811	2.012	1.970	109	98
3. posl. sklad	12.024	10.267	3.774	31	36
4. sklad skup. p.	3.400	4.000	4.643	137	116
5. za potrebe družb. služb	18	3.753	1.694	941	45

Celotni dohodek se je v odnosu na lansko leto povečal za 16 %, vendar manj kot v odnosu predhodnih dveh let, ko je porastel za 25 %. Na hitro rast celotnega dohodka imajo vpliv naslednji dejavniki:

— višje prodajne cene

— povečana proizvodnja sukalnice in previjalnice

— spremenjeni asortiman proizvodnje in

— dodelava kupljene preje.

Na račun višjih prodajnih cen, ki veljajo od aprila 1974 in še danes, se je povečal celotni dohodek za 7 %.

Sukalnica-previjalnica je na račun povečane dejavnosti ustvarila 6.800.000 din celotnega dohodka, kar je pomembno predvsem zaradi tega, ker sukalnica ne troši surovin. Na račun sukalnice se je povečal celotni dohodek za 2 %. Najbolj se je odrazil na povečanju celotnega dohodka spre-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Obračun preteklega poslovnega leta

(Nadaljevanje s 1. str.)

menjeni asortiman izdelkov (5 %). Več smo izdelali preje iz barvnih kemičnih vlaken,

— dohodki od obresti	591.000 din
— dohodki od popravka finančnega rezultata iz preteklih let	1.448.000 din
— izredni dohodki	8.992.000 din
skupaj	11.031.000 din

Dohodki od obresti predstavljajo sredstva, ki jih dobimo od naših plasmajev.

Dohodki iz naslova popravka finančnega rezultata so sredstva, ki smo jih prejeli od naših kupcev, ki niso v predpisanem roku plačali svo-

ter efektnih sukancev. Po membno postavko pa predstavljajo nepredvideni dohodki, ki sestojijo iz naslednjih postavk:

— odškodnin dobljenih od zavarovanja	24.479 din
— priznani blagovni skonti, bonifikacije, popusti pri nabavi blaga	2.369.554 din
Največji del teh popustov odpade na firmo Ohis Skopje zaradi pravočasnih plačil in velikega nakupa blaga.	
— presežki pri materialu	153 din
— pozneje ugotovljeni dohodki iz preteklih let (vrnjena carina, reklamacije za nekvalitetno prejo, izvozni prim in udeležba na dohodku poslovnih bank)	2.821.766 din
— prejete zamudne obresti	3.570.043 din
To so prejete zaračunane zamudne obresti kupcem. Dejansko smo jih zaračunali lani 5.140.000 din, ki še niso v celoti poravnane.	
— drugi izredni dohodki	73.643 din

Ti dohodki so podrobno prikazani zaradi tega, ker niso stalni, so pa veliko pripomogli k finančnemu uspehu. Na te dohodke v letošnjem letu ne moremo računati v takšnem obsegu, zato bo finančni uspeh veliko bolj odvisen od proizvodnje in znižanju stroškov.

Porabljena sredstva so naraščala hitreje kot celotni dohodek. Stopnja porasta 18 % je tako velika, da je zaradi nje porastel dohodek samo za 9 %. Analiza je pokazala, da so v znatni meri porasli stroški surovine in da so v letu 1975 prišli za naše podjetje do izraza podražitev surovine iz preteklosti. Ker pa so surovine udeležene v porabljenih sredstvih s preko 80 %, je to usodno vplivalo na dohodek podjetja. Pri ostalih materialnih stroških smo dosegli celo znižanje v primerjavi z lanskim letom. To je pripisati tudi varčevalnim ukrepom, sprejetim za preteklo leto.

V letu 1975 je znatno porastel strošek za električno energijo in presega 6.000.000 dinarjev in se bo v letošnjem letu zaradi napovedanih podražitev približali že milijardi starih dinarjev.

Amortizacija se je povečala za 17 %. Čeprav so amortizacijske stopnje ostale nespremenjene iz leta 1974, se je zaradi novih osnovnih sredstev med letom povečala osnova za obračun, ki je povzročila gornje povečanje amortizacijskih sredstev.

Dohodek podjetja je tista postavka, od katere so odvisni osebni dohodki, dohodki družbe in skladi podjetja. Počasnejša rast dohodka v primerjavi s celotnim dohodkom ali prehitra rast porab-

jih dolgov in smo zaradi tega morali zmanjšati naš dohodek v preteklih letih, v letu 1975 pa nam je uspelo te dolgove izterjati.

Izredni dohodki predstavljajo največjo postavko in sestojijo iz:

ljenih sredstev je vplivala na končni finančni rezultat v negativnem smislu. V absolutnem znesku se je dohodek povečal za 7.923.000 din, kar ne pokriva povečanja osebnih dohodkov.

Pogodbene obveznosti, katere pokrivamo iz dohodka, so se povečale za 28 % zaradi obresti od kreditov in zavarovalnih premij. Obresti so večje zaradi najetja večjih kreditov za nakup surovin, zavarovalne premije pa so se povečale zaradi zvišanih osnov zavarovalnice.

Zakonske obveznosti so za razliko od preteklih let naraščale nekoliko počasneje kot dohodek t. j. za 6 %. Te obveznosti predstavljajo številne dajatve, ki izvirajo iz predpisov, dogovorov in sporazumov. Lani je bilo teh obveznosti 15.268.000 din, letos pa 16.158.000 din. Od teh sredstev ostane kolektivu na razpolago za stanovanjsko gradnjo 3.854.000 din. V letu 1974 smo bili prisiljeni zvišati stopnjo stanovanjskega prispevka na 10 %, da smo lahko poravnali obveznosti za stanovanjski blok S-5.

Osebnj dohodki so se v razdelitvi celotnega dohodka povečali v odnosu na lansko leto za 19 %. Ta masa osebnih dohodkov je nekoliko večja od tiste, ki je bila izplačana delavcem zato, ker vsebuje še del osebnih dohodkov od prodanih zalog iz preteklih let. Za opravljena dela v letu 1975 smo porabili za osebne dohodke le 61.795.000 dinarjev, kar je za 16 % več kot leta 1974. Za isti odstotek so se povečali tudi osebni dohodki zaposlenih, čeprav se je število delavcev povečalo od 1125 na 1156. Da večje število zaposlenih ni vplivalo na

znižanje osebnih dohodkov posameznika, je posledica zmanjšanja nadurnega dela. Lani smo opravili 89.924 nadur, letos pa 47.026. Povprečni mesečni osebni dohodek neto je bil lani 2.828,70 din, leta 1975 pa se je zvišal na 3.288,70 dinarjev. Izplačani osebni dohodki zaostajajo za republiškim povprečjem za 8 %. Če pa odštejemo še dodatek na pogoje dela (za nočno delo) pa je ta razlika še večja.

Predilnica Litija je podpisnik Samoupravnega sporazuma predilnic, tkalnic in plemenitilnic Slovenije. Na koncu leta lahko ugotovimo, da smo spoštovali vsa določila sprejetega sporazuma te gru-

pacije. Dogovorjena sredstva za osebne dohodke po samoupravnem sporazumu so celo večja od izplačanih osebnih dohodkov, vendar moramo pri tem upoštevati naše možnosti.

Osebnj prejemki, ki jih pokrivamo iz dohodka, so za 156 % večji. Visok porast za te namene izvira iz prispevka v občinski sklad za štipendije (457.000 din) in večjih izdatkov

Razporeditev ostanka dohodka je bila naslednja:

sredstva za rezerve podjetja	1.970.553 din
PS del za nerazvite republike	3.407.169 din
PS del za skupne rezerve (občine — SRS)	348.974 din
PS del za obratne namene	18.215 din
sklad skupne porabe	4.642.756 din
potrebe družbenih služb	1.693.986 din
od tega: za gradnjo šol 1975	506.731 din
za gradnjo šol 1976	300.000 din
za naložbe v zdravstvu	259.137 din
za nadvoz (anuiteta)	628.117 din

Poslovanje podjetja v pogojih novega sistema plačevanja in obračunavanja celotnega dohodka

V zadnjem obdobju je dosti govora o novem sistemu plačevanja in obračunavanja celotnega dohodka, kar bo pomenilo za marsikatero podjetje težko preizkušnjo. Marsikje bo to povzročilo velike spremembe v poslovanju podjetja. Vzroki za uvedbo novih sistemov so v kroničnem bolehanju na področju likvidnosti gospodarstva. Dolgo časa so že pristojni organi iskali vzroke zakaj se srečujemo z nelikvidnostjo in vzroke, zaradi katerih imamo visoko stopnjo inflacije in rast cen. Za odpravo teh pojavov so bili v preteklih letih sprejeti številni ukrepi v obliki zakonov in predpisov, vendar brez večjega uspeha. Na nenormalna gospodarska gibanja so vplivali tudi zunanji dejavniki, saj pretresa svet gospodarska stagnacija, padci valut itd. Predsedstvo Zveze komunistov je sprejelo že v letu 1974 odločno stališče, da je treba spraviti gospodarstvo in družbene tokove v normalne okvirje z uveljavitvijo določenih sistemskih predpisov, ki naj bodo takšni, ki bodo vplivali na nelikvidnost in nepokrito potrošnjo, saj sta to poglavitna vzroka inflacije pri nas. Stalno nelikvidnost povzroča v največji meri z dohodkom nepokrita potrošnja in nezavarovanje plačil. Sedanjji dohodek se ugotavlja in deli na podlagi fakturirane realizacije (ali po domače na podlagi izdanih računov), ne glede ali so plačani ali ne. V večini podjetij izstavljeni računi do konca leta niso bili poravnani v celotni. To pomeni, da v bilanci izkazani ustvarjeni dohodek ni bil v celoti tudi denarno pokrit.

Tudi v našem podjetju je bilo vedno več izdanih računov kot pa plačanih in zato so naše terjatve do kupecev iz leta v leto naraščale. Na koncu poslovnega leta 1975 so nam med kupci dolgovali že 67.310.000 din, kljub vsem naporom, da bi terjatve kolikor mogoče znižali. Dohodek podjetja zato denarno ni bil v celoti pokrit, ne glede na to, pa smo ga knjižno razporedili v razne namene. Iz ustvarjenega dohodka v bilanci smo morali odvesti denar na osnovi raznih sklenjenih pogodb, samoupravnim interesnim skupnostim, za družbene namene in končno za sklade. Ker dohodek ni bil denarno pokrit, smo plačevali te obveznosti iz obratnih sredstev, zato ni čudno, da nam je primanjlovala denarja za redno poslovanje. Tak pojav ni bil samo v našem podjetju, temveč je prihajalo do tega več ali manj v vseh podjetjih. Denarno nepokrita poraba je bila izvor nelikvidnosti, obenem pa je pomenila tudi to, da smo vsi skupaj trošili več kot so nam dopuščale materialne možnosti. Trošili smo dejansko tisto, česar še nismo imeli.

Sedanji način ugotavljanja in obračunavanja celotnega dohodka ter delitev dohodka

ima tudi to slabost, da so si nekateri z lažnimi računi povečevali celotni dohodek in dohodek zato, da niso v obračunih izkazovali izgub. Tako je prišlo do fiktivnega (navideznega dohodka) dohodka in denarno nepokrite porabe.

Poseben problem je predstavljala nabava brez kritja. Na naročilnice je bilo mogoče kupiti neomejene količine blaga, ne glede ali je kupec imel denarno kritje ali ne. Taki dolžniški upniški odnosi so ostali dostikrat nerazčiščeni.

Neurejene razmere na tem področju so pripeljale naše gospodarstvo v težak položaj. Prevladovala je potrošniška psihoza. Gradili smo gospodarske in negospodarske objekte, če so bile za to materialne možnosti ali ne. Prevladovalo je mnenje, da se bo že nekako rešilo plačilo nepokritih investicij. Pri tem se ni razmišljalo dosti o rentabilnosti poslovanja.

Za ozdravitev takšnih razmer v gospodarstvu in tudi v negospodarskih dejavnostih so bili sprejeti številni ukrepi že v letu 1975. V bistvu gre za nov sistem, ki zahteva prihodnje korenite spremembe v delu in miselnosti na vseh področjih.

za šolanje naših delavcev (134.000 din).

Ostank dohodka za sklade in družbene potrebe je letos manjši. Lansko leto smo ustvarili 17.253.000 din, letos pa samo 12.081.000 din ostanka dohodka, torej komaj 70 % lanskega. Ostanek je tako majhen, da kolektiv ni imel kaj razporediti, saj je bil večji del že s predpisi in pogodbami angažiran.

Kako se bo nov sistem odrazil na poslovanju našega podjetja je danes še težko dati končno oceno. Eno pa lahko rečemo z gotovostjo, da nas ukrepi že doslej in nas tudi v bodoče ne bodo obšli. Doslej močnejših vplivov na poslovanje še nismo imeli. Izrednega pomena je to, da imamo sredstva podjetja temeljito razčiščena in da je bilanca za leto 1975 odraz dejanskega stanja podjetja.

Oglejmo si vpliv posameznih ukrepov na poslovanje v našem podjetju:

1. Odpis terjatev starejših od 45 dni

Ta ukrep je pravzaprav imel še največji vpliv na naš poslovni uspeh v letu 1975. Na koncu leta smo imeli takih terjatev 24.641.000 din. Zaradi njih smo morali zmanjšati dohodek podjetja za 6.178.000 din. Ta sredstva bomo v letošnjem letu uporabili za kritje tistih terjatev, ki jih zaradi sanacije ali stečaja našj kupci ne bodo mogli plačati. Če do tega ne bo prišlo in bodo ta sredstva ostala neizkoriščena v te namene, jih bomo ob izdelavi periodičnega obračuna (ob polletju) lahko prenesli na naš poslovni sklad. Ta ukrep je bil prehodnega značaja in po zaključku letošnjega leta ne bo več v veljavi.

2. Popravek vrednosti zalog starih eno ali več let

Ta ukrep bo za marsikatero podjetje usoden, posebno še za tista, ki so delala izdelke na zalogo, ne glede na potrebe tržišča. Tako so lahko delali na račun svojih dobavitelj ali na račun bančnih sredstev. Dostikrat je sploh vprašljivo, če bo mogoče take zaloge vnovični. Po drugi strani pa so te zaloge izkazane v bilancah v polni vrednosti, čeprav v resnici predstavljajo komaj polovico tržne vrednosti, ali pa še toliko ne. V (Nadaljevanje na 3. str)

(Nadaljevanje z 2. str.)

takšnih primerih izkazuje bilanca neresnično stanje podjetja.

V našem podjetju smo ob koncu leta komisijsko opravili točen popis vseh zalog. Ugotovili smo pri tem, da nimamo večjih zalog starejšega datuma ali takšnih, ki jih ne bi mogli prodati. Zaradi starosti zalog smo morali popraviti finančni rezultat za leto 1975 v vrednosti 1.295.798 din. Pri tem je pomembno to, da se ta odpis nanaša v glavnem na surovino in material, ki je še vedno v dobrem stanju in ga bomo v letu 1976 porabili. Odpis, ki se nanaša na gotove izdelke (prejo) je minimalen. Zalog gotovih izdelkov smo imeli vedno malo.

3. Popravek lastne cene gotovih proizvodov v odnosu na prodajno ceno

Ce so izdelki ali polproizvodi vrednoteni na zalogi po višjih cenah kot so tržne cene, je treba ugotoviti razliko, ter jo odpisati v breme finančnega rezultata. Na ta račun smo mi popravili finančni rezultat za leto 1975 v vrednosti 157.157 din.

4. Odpis neplačanih, nepotrjenih terjatev

Ta ukrep ima svojo težo. Dejansko je prisilil vsa podjetja, da so sklenjene upniško dolžniške odnose razčistila vse do leta 1972. Ta predpis je onemogočil, da bi podjetja na račun izmišljenih računov povečala celotni dohodek in dohodek. Tista podjetja, ki so to delala v preteklosti, so morala te vrednosti odpisati za vsa leta nazaj v breme svojega dohodka. V našem podjetju smo celotni dohodek vedno obračunavali le na osnovi izdanih faktur za dejansko dostavljeno blago. Po izidu tega ukrepa so za to zadolžene službe v podjetju zavzeto pristopile k delu. Uspelo nam je vse v bilanci izkazane terjatve ob koncu poslovnega leta razčistiti in od kupcev dobiti pisмено potrdilo, da so naše terjatve do njih točne in pravilne. Zaradi tega ta ukrep na dohodek in finačni rezultat ni imel v našem podjetju nobenega vpliva in spadamo med redka podjetja, ki jim je to uspelo urediti.

5. Nov način ugotavljanja in obračunavanja celotnega dohodka

Nov način ugotavljanja in obračunavanja celotnega dohodka velja z letom 1976 dalje. Tu gre za velike spremembe, ki se kažejo v tem, da bo dohodek, izkazan v bilanci, tudi denarno pokrit. Torej gre za to, da bo vsa poraba denarno tudi krita. Vzporedno s to odločitvijo je bilo treba spremeniti tudi dosednji način plačevanja, kajti po zakonu o ugotavljanju

in obračunavanju celotnega dohodka, tvorijo tega vsi zneski, ki so plačani v ustreznem obračunskem obdobju in vse terjatve, ki so krite s čekom, avalirano menico in garancijo. V plačevanje se vključujejo vrednostni papirji, kar je novost našega plačilnega sistema.

Kako se bo odrazil nov način obračuna celotnega dohodka na naše poslovanje v letu 1976 je težko predvideti, ker še ni znano kako in v kolikšni meri bodo kupci plačevali svoje dolge. Do konca aprila si bomo tudi glede tega na jasnem. Verjetno bo nekaj takšnih kupcev, ki bodo zahtevali od nas, da jim delno odpisemo terjatve, to se pravi, da jim pomagamo pri sanaciji podjetja, medtem, ko računamo, da bo bolj malo takšnih, ki bodo šli zaradi novih sistemskih ukrepov v stečaj.

Se vedno pa ni znano v kolikšni meri se bodo spremenili predpisi, ki uravnavajo delitev dohodka.

6. Predpis, ki ureja zavarovanje plačil

za kupljeno blago pa vnaša veliko novosti na tem področju. Predpis je jasn in strog in ne dovoljuje nikakršnega odstopanja. Da se bo dejansko dosledno izvajal jamčijo visoke kazni, saj je predvideno za odgovorne osebe celo zapor najmanj treh mesecev do treh let. Ta predpis se ne nanaša samo na go-

spodarstvo, temveč tudi na negospodarske dejavnosti. Ugotovljeno je, da so tudi negospodarske dejavnosti trošile preko svojih zmožnosti, ter s tem mnogo prispevale k nelikvidnosti, saj dolgujejo veliko sredstev gospodarstvu.

Plačilo blaga, ki do sedaj ni bilo zavarovano, bo z uveljavitvijo novih predpisov s 1. aprilom zavarovano. Kdor koli bo kupil blago, ga bo moral plačati v roku 10 dni ali pa upniku jamčiti s plačilnimi instrumenti kot so ček, avalirana menica, jamstvo in akreditiv, da bo blago plačano. To pomeni, kdor ne bo imel denarja, ne bo mogel kupiti blaga. Razen v primeru, če bo kdo jamčil, da bo plačal namesto kupca, to pa je lahko le drugo (finančno močno) podjetje ali banka. Kdor bo pa tvegal in nabavil blago brez kritja, bo storil kaznivo dejanje, za katerega je zagrožena kazen zopora najmanj tri mesece do treh let. Poleg tega pa bo kaznovano še podjetje kot pravna oseba. Ta predpis bo zahteval spremenjen način poslovanja v podjetjih.

Predvidevamo, da bomo v našem podjetju prebrodili težave, ki se bodo pojavile s 1. aprilom, ker imamo precejšen obratni kapital. Zato smo že ob sprejemanju plana investicij omejili te le na najnujnejše, da bomo lahko amortizacijska sredstva preteklega in letošnjega leta uporabljali tudi za obratne namene v prehodnem obdobju.

A. Kralj

Investicije v letu 1976 — skromno

Delavski svet je na zasedanju 18. februarja potrdil predložen plan investicij in črpanja amortizacije za leto 1976. Plan zajema le najnujnejše potrebe za letošnje leto, dočim večino sredstev amortizacije hranimo za uresničitev našega srednjeročnega programa. Medtem pa bomo ta sredstva koristno uporabili kot obratna sredstva, kar bo v tem obdobju še posebno koristno.

Investicijski plan za letošnje leto pa vsebuje naslednje postavke:

	din
1. Anuitete za Krušik prstančni stroj	269.972.—
2. Anuitete za mikalnike Warimex	536.000.—
3. Anuitete za proizvodno halo	1.536.089.—
4. Anuitete za Savio previjalne avtomate	2.055.968.—
5. Odplačilo dolgoroč. kreditov za obr. sredstva	455.560.—
6. Raztezalke Vouk — 2 komada	680.000.—
7. Naprave za uravnavo mikalnika (Card Control)	110.000.—
8. Povečava klime naprave v novi proizv. hali	1.600.000.—
9. Diesel villičar	140.000.—
10. Rezervni reduktorji	60.000.—
11. Malooljno stikalo za trafo postajo	60.000.—
12. Osební avtomobil	250.000.—
13. Računalnik	900.000.—
14. Vlažilec zraka (sobna klima)	25.000.—
15. Fotokopirni stroj	140.000.—
16. Rezervni kompresorji	50.000.—
17. Registrska blagajna	15.000.—
18. Adaptacija upravnih pisarn in oprema	200.000.—
19. Mehanizacija pisarniške opreme	220.000.—
20. Za potrebe civil. zaščite in obrambnih priprav	110.000.—
21. Razni projekti in lokacij. dokumentacija	100.000.—
22. Nadomestni objekt za železnico	150.000.—
23. Elektro motorji, vrtalni stroji, ventilat.	70.000.—
24. Počitniške prikolice za Novigrad (4 kom)	250.000.—
25. Gasilni aparati in oprema za gasilce	100.000.—
26. Pralni stroj za PD Novigrad	8.000.—
27. Šantung naprava za prstančni stroj	19.505.—
28. Sesalec za prah	2.380.—
29. Zaščita proti podzem. elektr. tokovom	68.500.—
30. Trajno žareča in akumulacijska peč	8.000.—
31. Razširitev omrežja komprim. zraka v previj.	16.540.—
32. Cerade za pokrivanje bombaža	16.000.—
33. Prispevek za energetiko (4,8 %) ca.	384.000.—
	10.606.514.—

Od gornjega zneska predstavljajo investicije le okrog 5.000.000 din, ostalo pa so obveznosti za odplačilo anuitet.

Največ prodaje na slovensko tržišče

Preteklo leto smo količinsko prodali za 7 % več preje kot v letu poprej, vrednostno pa se je prodaja povečala za 14 %. Največ izdelkov smo prodali na slovensko tržišče, od tega največ v ljubljanski bazen (Jarše, Domžale, Ljubljana, Kamnik). Slovensko področje je v celotni prodaji udeleženo z 72 %, v prehodnem letu pa z 68 % prodaje. Od ostalih republik odpade na Hrvaško 12 %, Srbijo 2 %, Makedonijo 4 %, Bosno 3 %, Vojvodino 3 %, Kosmet 2 %. Izvozili smo le 2 % od skupne vrednosti prodaje. V letu 1974 smo izvozili za 6 % vrednosti prodaje. Celotni zmanjšani izvoz v letu 1975 smo plasirali na slovensko tržišče. To je pomembno predvsem zaradi tega, ker so kupci s slovenskega tržišča tudi dobri plačniki.

Značilno za preteklo leto je zmanjšano povpraševanje po bombažni preji. Vpliv na to je imel vsekakor velik uvoz te preje iz Pakistana, zastoj pri izvozu preje in uslužnostnih poslih. To velja zlasti za naše predilnice v drugih republikah. To se je odražalo zlasti na velikih zahtevkih za znižanje cen, za kasa skonto, reklamacijah in podobnem.

Nasprotno pa so naročila pri sintetični preji presežala naše zmogljivosti. Zelo iskane so bile modne barve, katere pa smo zaradi strogih uvoznih režimov težko dobili. Mesečno prilaganje proizvodnega programa naročilom je imelo to dobro stran, da smo vse izdelke sproti prodajali. Zaradi nizkih zalog smo imeli tudi majhno vezavo obratnih sredstev v zalogah.

Terjatve do naših kupcev so bile ob koncu poslovnega leta zelo ugodne, če upoštevamo splošno nelikvidnost, ki tare večino podjetij. Na koncu leta smo imeli 70,6 milij. terjatev, v začetku leta pa 57 milij. Vendar so bile terjatve med letom neprimerno višje. Najbolj kritično je bilo v juliju, ko so terjatve dosegle že 88 milij. Veliko sredstev, vezanih v terjatvah, nam je otežkočalo poslovanje, čeprav imamo 51 milij. lastnih obratnih sredstev. Ta sredstva pa koristimo tudi za nabavo surovin. Zaradi tega smo morali najemati kratkoročne in premostitvene kredite, kljub temu pa smo imeli veliko dni v letu blokiran žiro račun. Veliko računamo, da bo zakon o zavarovanju plačil v letošnjem letu napravil konec nerednemu plačilu računov.

Stanje naših obveznosti do dobaviteljev je na koncu leta zelo ugodno. Za dobavljene surovine jim dolgujemo 22.996.000 din, lani koncem leta pa smo jim dolgovali 39.032.000 din. K temu je treba prišteti še za 11.839.000 din nefakturiranega blaga. Med letom smo v povprečju dolgovali za 27.481.000 din, postavka nefakturiranega blaga pa se je povzpela v povprečju na 22 milij. din, kar pove, da so nas dobavitelji izdatno kreditirali.

Pri obravnavi naših tekočih obveznosti pa ne smemo zanemariti še ostalih kratkoročnih obveznosti, ki jih imamo do banke in ostalih upnikov. Banki dolgujemo na koncu leta za kratkoročne kredite 49.788.000 din. V istem obdobju preteklega leta smo dolgovali banki le 19.590.000 dinarjev. Velika zadolžitev pri banki nam je v veliki meri pripomogla, da so naše obveznosti do dobaviteljev nizke. Bančni denar je deloma vezan tudi v zalogah surovin, ki jih bomo koristili v letu 1976 in deloma v terjatvah do kupcev.

Plan črpanja skupne porabe 1976

Po ugotovitvi ustvarjenega dohodka iz preteklega leta smo po zaključnem računu razporedili v sklad skupne porabe 4.642.756 din, kar predstavlja poleg osebnih dohodkov naš življenjski standard. Tudi ta sredstva so skromna, predvsem nismo mogli razporediti ničesar za nakup stanovanj, ker jih je premalo. Za katere namene je delavski svet razporedil sredstva skupne porabe, je razvidno iz spodnje tabele.

V letošnjem letu naj bi regres za letovanje izplačali v polnem znesku penziona. Pod točko 12 je predvidena tudi nagrada za minulo delo za naše upokojene ob letošnjem 90-letnem jubileju.

PLAN ČRPANJA:	din
1. stanovanjska gradnja	20.000
2. vzdrževanje rekreacijskih centrov (poč. dom)	410.000
3. regres za letni dopust	1.628.611
4. nagrade ob delovnih jubilejih (ure, nagrade)	964.585
5. odpravnine ob upokojitvi	110.000
6. zdravstveno varstvo	216.000
7. humanitarne organizacije	4.000
8. otroško varstvo	10.000
9. članarine	9.800
10. razne dotacije (Dedek Mraz, Dan žena, druge)	398.000
11. solidarnostne pomoči	45.000
12. ostalo (kolektivno zavarovanje, delovne obleke admin. osebja, nagrade za minulo delo, tovarniški praznik, izlet DS, venci)	826.760
	4.642.756

Spremembe po sindikalni listi vnašamo v interne akte

Objavljeno sindikalno listo za leto 1976 je obravnavala in z nekaterimi dopolnitvami sprejela grupa podpisnic tekstilne industrije, h katerim je dal soglasje tudi naš delavski svet. Sedaj je naša naloga, da usvojene spremembe in dopolnitve vnesemo v naše interne akte, to je v Pravilnik o materialnih stroških in Samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Spremembe Pravilnika o materialnih stroških so bile sprejete na delavskem svetu dne 27. februarja in se bodo uporabljale od 1. marca 1976 dalje, spremembe Samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov pa obravnava in pripravljala Komisija za nagrajevanje v sodelovanju s sindikalno podružnico podjetja. Po obravnavi na delavskem svetu jih bomo obravnavali in dokončno potrdili na zborih kolektivta. Postopek bo trajal verjetno še v mesecu aprilu, tako da bi jih lahko pričeli uporabljati s 1. majem 1976.

Spremembe Pravilnika o materialnih stroških so naslednje:

Člen 11 a

Zagotovi se v breme materialnih stroškov organizirana prehrana delavcem med delom. Regres za prehrano med delom znaša največ 250 din mesečno na delavca. Regres pripada tudi učencem in študentom na praksi oz. vsem, ki delajo v podjetju.

Do regresa za prehrano niso upravičeni delavci in druge osebe, ki niso na delu v podjetju, to je v času dopustov, bolniškega staleža, službenega potovanja in prostih dni.

Člen 35

Delavcu, ki gre na službeno potovanje, pripada dnevnic: — čas odsotnosti od 6 do 8 ur v višini 50 din, — za čas odsotnosti za več kot 8 do 12 ur 95 din, — za čas odsotnosti več kot 12 ur 150 din.

Dnevnice so za vse delavce enake, tudi za učence strokovnih šol in učence z učno

pogodbo ter študente in dijakke na praksi.

Člen 41

Delavec ima pravico do povračila nočnine, za kar je potrebno predložiti račun. Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do višine 170 din, brez računa pa največ 75 din.

Delavec ima pravico do zmanjšane dnevnice, če je pričel službeno potovanje vsaj dve uri pred pričetkom svojega rednega delovnega ča-

sa ali končal dve uri po svojem rednem delovnem času.

Člen 43

Nadomestilo za ločeno življenje se prizna za vse delavce pod enakimi pogoji mesečno v višini 650 din.

Člen 50

Delavci, ki koristijo javna prevozna sredstva, se jim nadomestilo zmanjša za 40 din, kar morajo prispevati iz lastnih sredstev.

Ostali kriteriji ostanejo nespremenjeni. M. K.

Nadurno delo pod lupo

Samoupravni organi so v februarju obravnavali poročilo o opravljenem nadurnem delu za drugo polletje preteklega leta v primerjavi s prvim polletjem. Iz poročila je razvidno, da je bilo opravljeno v prvem polletju 20.570 nadur, v drugem pa 26.647 nadur, povečanje je v glavnem na račun proizvodnih oddelkov, ter dela v skladišču. V večini primerov pa v drugem polletju ni opaziti znižanja nadurnega dela, čeprav je program načrtovanja, sprejet v septembru, to predvideval.

KATERA DELA SMO OPRAVLJALI V NADURNEM DELU?

Proizvodni sektor: v čistilnici so bile nadure opravljene za izdelavo svitkov pri povečanih potrebah po mešanju različnih materialov, v predpordilnici zaradi pomanjkanja predpreje. V oddelku predilnice so delali v nadurah zaradi velikih količin preje za previjanje. V stročnarni zaradi popravila strojev. V ostalem so bile nadure opravljene še za nadomeščanje zaradi pomanjkanja delovne sile, zaradi povečanih rednih in bolezenskih izostankov, za redno čiščenje čistilnih agregatov in čiščenje ob menjavah mešanic, nalaganje predpreje na stroje ob nedeljah in dežurstvo vodstvenega osebja proizvodnje v večernem času in ob nedeljah.

Sektor vzdrževanja: V mehanični delavnici, elektro delavnici in pri zidarski skupini so bile nadure opravljene za razna nujna dela izven delovnega časa, za nedeljsko čiščenje in popravila v transformatorski postaji, za popravila elektro naprav v času mirovanja tovarne, za dodatno dežurstvo ob sobotah in nedeljah.

Remontna skupina je nadure opravila za razna popravila strojev, za prestavitve strojev, za dodatno dežurstvo ob sobotah in nedeljah, za previjanje mikalnikov, za čiščenje in mazanje strojev izven delovnega časa. Čistilna kolona za čiščenje strojev izven delovnega časa, valjčkarna za razna popravila in menjavo valjčkov. Remont klima naprav za čiščenje in vzdrževanje klima naprav ob nedeljah in praznikih, za ogrevanje tovarne v času mirovanja. Kotlarna za kurjenje kotlov ob nedeljah in državnih praznikih.

Pomožno osebje (vratarji in gasilci) so opravljali nadure zaradi bolezenskih izostankov in rednih dopustov, ker tako nadomeščajo sodelavce v turnusu.

Skladišče in zabojarina: Nadure so bile opravljene, še predvsem v zadnjem četrtletju leta, zaradi večjega odpoka surovin na zalogo, ker smo koristili že razpoložljive

uvozne režime in zaradi ugotovitve prehodnih zalog surovin, ter pričakujoče cene surovin. Ker nismo imeli na razpolago zadostnih skladiščnih prostorov, je bilo treba surovine skladiščiti in prevažati izven tovarne pod cerade in v telovadnico. Pogosto je bilo treba vagone razkladati tudi popoldne, ob sobotah in nedeljah, ker je to še vedno ceneje, kot plačati visoko stojnino železnici.

Upravno pisarniško osebje je opravljalo nadure v glavnem zaradi nadomeščanja bolezenskih in porodniških dopustov, za dela, ki morajo biti opravljena do doletenega roka, kontrolna služba in proizvod-

no vodstveno osebje pa dela nadure enako s proizvodnjo.

Obrat družbene prehrane: zaradi odhoda štirih oseb v počitniški dom Novigrad so to delo opravljalj v nadurah ostali zaposleni. Avtomate za napitke je bilo treba polniti tudi na nočni izmeni, polnilni avtomatov pa so bili v bolniškem staležu (preko dva meseca) in so jih drugi nadomeščali v nadurah. Nadurno delo v menzi je bilo potrebno tudi zaradi popoldanskih sestankov, prav tako pa je treba z nadurami kriti bolniške izostanke in redne dopuste ostalih zaposlenih v obratu družbene prehrane.

Na osnovi podrobnejše obravnave nadurnega dela za drugo polletje je bilo sklenjeno, da je treba v bodoče stremeti še za nižanje nadurnega dela, predvsem v režijskih službah. Spoštovati je treba določilo, da se nadurno delo v vseh primerih odreja vnaprej, plačuje pa samo tisto, za katerega je iz žigosanih kartic (za režijske službe) razvidno, da je bilo res opravljeno. Sicer pa naj se nadurno delo uvede res samo za nujna dela, ki jih ni mogoče opraviti v rednem delovnem času. Sobotno dežurstvo naj se v režijskih službah uredi izmenično tako, da zanj ne bomo plačevali nadur.

Čeprav je nadurno delo v primerjavi še z letom in več nazaj precej nižje, je mogoče z boljšim organiziranjem dela in večjim nadzorom nad opravljenim delom, tega še znižati.

Iz tabele je razvidno koliko nadur je bilo v preteklem letu opravljeno po posameznih odelkih.

	Število nadur	
	I. polletje	II. polletje
Čistilnica in mikalnica	1.772	1.762,5
Predpordilnica	553	437
Pordilnica	538	4.772
Česalnica	84	170
Sukalnica	4.810,5	5.180,5
Vlagaonica	1.035,5	1.216,5
Stročnarna	601	360
Mehnična delavnica, elektro delavnica, zidarji	2.108	1.366,5
Remont	1.899,5	2.042
Čistilna kolona	377,5	350,5
Valjčkarna	120	36
Kotlarna	368	324
Klima	702,5	784,5
Skladišče in zabojarina	1.711	2.749
Pomožno osebje	719	1.547
Upravno admin. osebje	2.097,5	2.334
Obrat družbene prehrane	1.073	1.215
Skupaj	20.570	26.647

Ponovno almanah

Za letošnjo devetdesetletnico obstoja Predilnice Litija nameravamo izdati knjigo o razvoju podjetja. Knjiga bo pravzaprav nadaljevanje že izdanega dela ob 75-letnici podjetja, čeprav bo zgodovinski razvoj podjetja ponovno obdelan. Večji poudarek bo dan dinamičnemu razvoju zadnjih petnajstih let. Delo za sestavo te knjige smo ponovno zaupali dr. Francetu Kresalu, avtorju prve knjige, ki bo skupaj z našimi sodelavci zbral v knjigi najpomembnejše dogodke in po-

datke o razvoju podjetja. Knjigo bodo ob proslavi jubileja podjetja v septembru prejeli vsi člani kolektiva in naši upokojeni.

PREDILNICA LITJA

90
LET

Takole rešujemo pomanjkanje skladiščnih prostorov

Samoupravna delavska kontrola

V prvi mandatni dobi je imel Odbor samoupravne delavske kontrole 8 sej in nekaj dni intenzivno kontroliral posamezne sektorje. Nadalje je pregledal poslovanje Počitniškega doma, del materialnega poslovanja v računovodstvu, nekatere samoupravne akte ter potne stroške doma in v tujini in razpravljaj o nekaterih pritožbah predilniških delavcev.

Z ozirom na pripombe nekaterih članov kolektiva, da se že pri vpisu za letovanje delajo krivice s tem da predno se vpis začne, določena administratorica na željo zainteresentov kar sama predhodno rezervira hišice za gotove ljudi. To je bilo tudi povod, da je del. kontrola dne 22. aprila 1975 ob 6. uri zjutraj pregledala tik pred začetkom vpisa ves potreben material (vpisni) za Novigrad in Gozd Martuljk. V tem primeru kontrole se je pokazalo, da so omenjene govornice neresnične. Ko se je vpis začel, so bile rezervirane samo hišice za naše poslovne partnerje, šefe sektorjev, nadmojstre, dr. Lebingerja in tov. Korošec Beti, za katero je bilo že pred leti to odobreno. Samoupravna del. kontrola je pri tem tudi ugotovila, da posamezniki, ki čakajo vso noč, vpišejo poleg sebe še 3 ali 4 interesente za letovanje in tako določeni krog ljudi skoraj vsako leto na ta način zasede optimalen čas za letovanje, medtem ko nekateri zaradi tega vedno izpadejo iz glavne sezone. Da je to res, se lahko vsak prepriča, ker je to razvidno tudi iz evidence počitniškega doma. Zaradi tega spoznanja del. kontrola predlaga, da naj bi vsak član kolektiva, ki se je odločil za letovanje vpisal samo sebe oz. svojo družino, ne pa tako kot je bilo to doslej.

Zaradi velikega interesa članov kolektiva za letovanje v glavni sezoni del. kontrola predlaga, da naj se za vse ukine 14 dnevni turnus letovanja v počitniškem domu in naj bo samo 10 dnevni in 7 dnevni turnus. S tem bi se lahko zvrstilo v glavni sezoni več članov kolektiva, kar je tudi nedvomno bolj pravično. Če se bo ta predlog realiziral, bo tudi kapaciteta ležišč oz. hišic manj problematična, ker se bo s krajšim izmenskim turnusom lahko zvrstilo več članov kolektiva.

Pri pregledu poslovanja počitniškega doma je del. kontrola ugotovila, da je celotno poslovanje zelo skrbno in uspešno vodeno. Iz poslovne dokumentacije je razvidno, da se niso delale napake, kot se se širile govornice, kaj vse se dela in počenja in kdo vse koristi naš počitniški dom in neupravičeno uživa regres oz. ugodnosti, kot jih imamo člani kolektiva.

Glede povečanja OD zaposlenih v počitniškem domu je del. kontrola mnenja, da se lahko povečajo le v primeru, če se bodo povečali tudi za celotni kolektiv Predilnice. Prav tako velja povišati cene penziona pod pogojem, če so se povečale cene pre-

hranbenih izdelkov in če so se povečale cene uslug.

V zvezi s pregledom poslovanja počitniškega doma del. kontrola med drugim tudi predlaga, da naj bi se tudi na Veliki planini v domu regresiral zaenkrat vsaj kosilo za vse zaposlene in naše upokojenke, ker so le-ti, ki to koristijo v neenakopravnem položaju v primerjavi z ugodnostmi v Novigradu in Gozd Martuljku.

Po daljši kontroli in razpravi je del. kontrola na osnovi evidence iz Počitniškega doma Novigrad tudi ugotovila, da popolnoma zadostuje, da se za poslovne partnerje rezervira ena večja in ena manjša hišica.

V minuli mandatni dobi je del. kontrola pregledala tudi potne stroške za leto 1974. Ti stroški so precejšnji, zlasti

pri nekaterih posameznikih. Del. kontrola meni, da je treba z varčevanjem tudi te stroške po možnosti zmanjšati.

V zvezi s poslovanjem je bilo vseh potnih stroškov doma in v tujini 292.342,70 din, od tega 75.035,20 din inozemskih dnevnic.

Res je, da se situacija spreminja, da je včasih več, včasih pa manj potreb po potovanjih v zvezi s poslovanjem. Res je pa tudi, da bi se moralo kdaj le dalo, če je problem take narave, urediti brez potovanja po raznih drugih zvezah oz. občinskih poteh priti do nekega zadovoljivega rezultata.

Če bi imeli mi zdaj samo toliko teh službenih potovanj, kot jih je bilo v omenjenem letu, bi se skupni imenovalec precej povečal, ker so se od

tedaj precej povečale dnevni- ce, potni stroški in nočnine. Zaradi tega je nujno tudi na tem področju zmanjšati stroške in če lahko nekdo na potovanju sam opravi določeno nalogo, potem ni potrebno, da gresta 2, 3 ali tudi več ljudi na isto pot.

Kot že omenjeno, se situacija menja in da je teh stroškov vedno več, ne smemo pri vsem tem mimo tega, da so tudi službena potovanja danes silno potrebna in nemalokrat tudi nujna. Pri presoji porabljenih denarnih sredstev za službena potovanja, je del. kontrola upoštevala faktor prisotnosti, da je najbolj učinkovito sredstvo za dobro poslovanje neposreden živ stik na kraju samega dogajanja kjer se organizirajo in sklepajo dogovori in kupčije z vsemi poslovnimi partnerji. Spričo dejstev, da so v veliki meri ta potovanja nujno potrebna za nemoteno poslovanje, ne smemo črno gledati ljudi, ki večkrat potujejo tudi za eno in isto stvar, ni to hobi za to določenih ljudi v kolektivu, temveč je vzrok, da uvažamo ogromne količine surovin in ostalih materialov in tudi večkrat vzrok potovanja, ker se stvari prepočasno urejajo, zlasti na zbornicah in na nekaterih ostalih forumih, do katerih je treba zaradi tega potovati in se z njimi dogovarjati za hitrejšo dobavo.

Pri kontroli potnih stroškov je del. kontrola ugotovila, da je precejšen del stroškov tudi bolj lokalnega pomena, nastali so zaradi potovanja po Sloveniji in nekaterih drugih naših krajih. Tu bi se z raznimi ukrepi prav gotovo dalo kaj zmanjšati, ker niso vsa ta potovanja povezana direktno s proizvodnjo in tudi ne s takšno naglico, da se ne bi vsaj kdaj namesto osebnega avtomobila koristilo vlak ali avtobus, saj so zveze dobre.

Označiti je vredno tudi to, da je tov. Štrus Anton prejel 682.200 s. din, tov. Končina Anton (kurir) pa 781.190 s. din potnih stroškov. Tov. Končina Anton je na naše vprašanje pojasnil, da je največji del teh stroškov nastal pri obeh navedenih zaradi potovanja v Kranj v zvezi s tovarniškim časopisom. Ker stroški obeh znašajo skoraj 1 milijon in pol del. kontrola smatra, da je to absolutno preveč. En del potnih stroškov pa nastane pri kurirju tudi na relaciji Predilnica — Banka ali Pošta. Ali so to res upravičeni potni stroški? Samo ozirom se za nekaj let nazaj, pa bomo videli, da teh stroškov včasih ni bilo, pa je bila banka bolj oddaljena, bila je preko Save v sredini Litije, kjer je danes trgovina.

Tudi potni stroški upravni- ka Obrata družbene prehrane so po presoji del. kontrole precej veliki, saj znašajo 1.705.000 s. din, če pogledamo, da je menza zaprtega tipa in da pridejo razni potniki v hišo ponujati brezalkoholne pijače in druge prehranske artikle. Večji del teh se pa dobi tudi v Litiji, in potem bi morali biti ti stroški minimalni.

Če zdaj primerjamo potne stroške doma, to je potovanja po Jugoslaviji, je razvidno, da jih nima glavni direktor največ, ker le-ti znašajo 2.691.620 s. din, ampak jih ima največ tov. Koprivnikar Franci in sicer 2.793.800 s. din. V teh skupnih vsotah je izračen potnih stroškov in dnevnic in ima slednji (tov. Koprivnikar Franci) največje število dnevnic (91) in samo dnevnične znašajo 732.000 s. din.

Ob zaključku tega vprašanja, to je potnih stroškov, ki ga zaradi zahtevnosti del. kontrola ni najbolj temeljito obdelala, pa dajemo med drugim tudi predlog, da naj se odslej organizira, da se vsak mesec posebej zberejo podatki o vseh potnih stroških doma in v tujini in naj se o tem vsak mesec seznanijo celotni kolektiv v obliki informacij na oglasnih deskah.

Nadalje je potrebno poskrbeti, da se bodo potni stroški doma in v tujini zmanjšali in je predlog odbora del. kontrole, da bodimo vsi skupaj raje malo več doma v naši predilniški hiši, zlasti tisti, ki večkrat potujejo in so prepotrebni doma.

Po možnosti rajši organizirajmo eno ali več mesečno tekmovanje na vseh delovnih mestih v okviru tako visokega jubileja, ki ga praznujemo letos, to je 90 obletnico obstoja podjetja. Za prizadevanost na tekmovanju pa naj se določijo stimulative nagrade.

V nadaljevanju tega poročila seznanjamo Delavski svet oz. celotni kolektiv, da je del. kontrola pregledala tudi materialno poslovanje, predvsem potrošni material za leto 1974 za 10 mesečno obdobje. Odbor del. kontrole je pri tem kontroliranju ugotovil, da veliko preveč potrošimo nekaterih materialov in da bi z drugačnim gledanjem in z bolj poštenim odnosom do teh materialov lahko marsikateri milijon prihranili.

Že pri uvodu tega vprašanja lahko rečemo, da je nekaj ljudi, ki imajo pravilen odnos do teh potrošnih materialov in da jim ni vseeno koliko in kaj se troši. Na drugi strani pa so tudi taki, ki jim je popolnoma vseeno koliko, kaj in kdaj se troši in nenehno pišejo zahtevnice in praznijo naše skladišče.

Odbor delavske kontrole je prekontroliral: oddelek sukalnice, valjčkarne, remont mikalnikov, potrošni materiala v remontu klimanaprav, celotno menzo in upravne oz. administrativne službe. Kontrolo smo naredili tudi po izmenah in pri tem ugotovili, da samo v sukalnici dviga oz. nabavlja te materiale kar 11 za to pristojnih ljudi. Nič boljše pa to ni urejeno po pisarnah oz. v administraciji. skoraj v vseh primerih je zaslediti, da ima ena pisarna kar po dva zaposlena, ki piše ta zahtevnice in je nabava teh materialov popolnoma razdrobljena. Pri tem pregledu oz. kontroli se je ugotovilo, da lahko vsakdo nabavlja na zahtevnico toliko materiala, kolikor se mu zdi.

(Nadaljevanje na 6. str.)

Mnenje samoupravnih organov

Odbor delavske kontrole je neposredno voljen organ v podjetju. O svojem delu je dolžan poročati delavskemu svetu in kolektivu. Eno teh poročil je bilo v februarju obravnavano na delavskemu svetu in pred tem na izvršilnem odboru, ki sta v zvezi z ugotovitvami v poročilu sprejela naslednja stališča:

1. Čeprav potni stroški za službena potovanja v našem podjetju niso visoki glede na obseg poslovanja, je strmeti za tem, da se zmanjšajo na minimum. Zato naj se službena potovanja pravočasno planirajo in usklajujejo odhodi oseb na isti relaciji.

2. Nabavni službi je treba potrebe za nabavo pomožnega materiala pravočasno javljati, da je mogoče planirati nabavo in potovanja.

3. Pomožni material po pomožnih skladiščih po tovarni je treba skrbno in na minimum. Na zalogi naj ga bo le toliko, kolikor je potrebno zaradi popravil na izmenah in ob sobotah.

4. Vsak oddelek in vsaka izmena naj določita samo po eno osebo (in eno za primer odsotnosti), ki sme dvigati pomožni material iz skladišča, ter pooblasti osebo, ki bo odobrvala dvig materiala na zahtevnici. Tak spisek naj se dostavi skladiščniku. Skladiščnik ne sme izdajati materiala brez podpisa obeh odgovornih oseb. Sicer pa naj se uvede stroga štednja pri potrošnji pomožnega materiala.

5. Strokovne službe naj proučijo poročilo Odbora delavske kontrole glede na to, da v istem oddelku posamezne izmene porabijo zelo različne količine pomožnega materiala.

6. Upravni odbor počitniškega doma naj za prihodnjo sezono prouči in upošteva predlog odbora delavske kontrole, skupaj s predlogi ostalih služb in organizacij v podjetju.

Čeprav niso bile nekatere ugotovitve odbora delavske kontrole na teh organih ocenjene kot kritične, je treba reči, da je odbor delavske kontrole vložil v svoje delo veliko truda in tudi prostega časa. In končno je tudi prav, da se stvari razčistijo, kajti pogosto marsikatera določila in ukrepi počasi postanejo ohlapni in jih prav takšna akcija spodbudi k doslednejšemu spoštovanju.

Samoupravna delavska kontrola

(Nadaljevanje s 5. str.)

Odboru del. kontrole je jasno, da eden svinčnik ne pomeni nič. Ni pa jasno, da je proizvodni oddelek sukalnice porabil toliko svinčnikov kot celotno računovodstvo, čeprav je znano, da je sredstvo za delo v sukalnici človek in stroj, za računovodstvo pa je sredstvo za delo človek in svinčnik.

Tudi to je jasno, da ena škatla tablet (10 kom tablet) ne predstavlja nič, ni pa razumljivo, da od 3 mojstrov, ki imajo enako število ljudi, eden porabi 650 tablet, 2 mojstra pa vsak po 150, ali celo eden, ki ima 3 krat manj ljudi od omenjenih treh mojstrov je porabil 1.220 tablet. Prav tako sta dva mojstra iz omenjenega oddelka nabavila iz skladišča vsak okoli 300 kom toaletnega papirja, medtem ko ga je tretji nabavil 1.410 kom. Podobne razlike so tudi pri toaletnem milu, ki stane za 10 mesečno potrošnjo v sukalnici 628.820 s. din. K temu naj dodamo, da je večina mojstrov zelo skromno nabavljala ta material, kaj če bi delali vsi tako kot nekateri posamezniki.

So primeri, da je nekdo nabavil iz skladišča v desetih mesecih 14 kom toaletnega mila na osebo, ali pa tudi več. Največ pa je takih, ki so nabavili v 10 mesecih samo po 6 kom na osebo. Isto velja za tablete, nekdo je porabil 10 kom na osebo, drugi pa 73 kom na osebo.

Precejšen strošek je tudi pri metlah. V sukalnici stane poraba metel v desetih mesecih 1.667.880 s. din, na mikalniki pa 1.426.290 s. din. Večji del teh sredstev za metle odpade na škarjaste metle, v vsakem od omenjenih oddelkov več kot milijon s. din. Če je možno naj bi te metle ne nabavljali, saj je znano, da se zaradi boljših metel doslej še ni sprostilo nič del. sile. V minulem letu pa se je nabavilo iz skladišča samo obešenk oz. ključavnice za okoli 800.000 s. din.

Tudi razni sanitetni material in ostala zdravila predstavljajo precejšen strošek in je veliko vprašanje, če je res pametna tolikšna poraba tega materiala. Še resneje pa se vprašajmo ali je potrebno nabavljati toliko teh zdravil, da jih vidimo po vseh omarah in na končni fazi npr. tablete pogostokrat bolj škodujejo kot koristijo.

Navedeno so to majhne stvari, za nekaterega tudi morda smešne. V resnici pa so veliki stroški, če bi jih prenesli od celotnega kolektiva na skupni imenovalec za celo leto, bi se verjetno zresnili.

Na osnovi pregleda, proučevanja in preverjanja teh potrošnih materialov Odbor del. kontrole predlaga, da se na tem področju napravi boljši red. Urediti je treba tako, da ne bo vsakdo nabavljaj kar se bo izmislil in kakor bo njemu po volji. Krog oz. število ljudi za nabavo po stro-

škovnih mestih iz skladišča je treba ogromno zmanjšati. Tudi v sukalnici, ki je večji oddelek naj se organizira tako, da bo na vsaki izmeni samo eden (mojster) pristojen pisati zahtevnice. To naj velja tudi za vse ostale oddelke oz. sektorje. V vseh sektorjih naj se določijo ljudje, ki se brez njihovih odobrenj ne bo moglo dvigniti iz skladišča. Skladiščnika pa je treba seznaniti na osnovi kakšnih odobrenj lahko izdaja material.

V nek samoupravni akt je treba zapisati koliko tovrstnih materialov lahko nekdo na mesec ali na leto dvigne, da ne bo zopet prišlo do teh velikih razlik v potrošnji med enim in drugim oddelkom oz. mojstrom.

Na kraju tega poročila še v vednost, da je že več podjetij precej potrošnih mate-

rialov že pred leti ukinilo, med temi so tudi nekatera zasavska podjetja. Odbor del. kontrole pa ni zato, da se tudi pri nas to ukine, ampak smo zato, da naj vsak zaposleni dobi vsaj približno enako, da ne bo tolikšnih razlik in prekomernega nepotrebnega trošenja.

Predvsem pa se mora v vsakemu izmed nas vcepiti zavest do varčevanja, kajti vedeti moramo, da moramo pričeti z varčevanjem že zjutraj ne pa šele zvečer, ko je že prepozno.

Samoupravna delavska kontrola bo pričela s pregledom kako se izvajajo sklepi samoupravnih organov, kako se uresničujeta stabilizacijski in varčevalni program podjetja, pregledati pa namerava tudi delo režijskih služb itd. Skratka, odbor namerava nadaljevati svoje delo brez popuščenja, varčevati moramo prav na vseh delovnih mestih. Naš skupni cilj mora biti zmanjšanje stroškov, dvig produktivnosti in s tem v zvezi višji standard vseh zaposlenih.

F. Borišek

Ob zadnji delitvi stanovanj

V zvezi s pritožbami smo najprej še enkrat pregledali samoupravni sporazum o dodeljevanju stanovanj in kreditov za nakup in gradnjo stanovanj. Pri pregledu in presojanju tega akta smo ugotovili, da je dan precejšen poudarek na dejanske življenjske razmere v katerih delavec živi. Te sistemske rešitve, ki so v glavnem po točkovnem sistemu nakazane v tem aktu, so bolj podobne sistemu kadar ocenjujemo stanovanje po njegovi vrednosti, torej kadar se določa višina najemnine stanovanja. Takrat rečemo, ker je v stanovanju parket in stene obložene s ploščicami — toliko točk, to je jasno. Pri delitvi stanovanj za delavce pa bi morali imeti poleg splošnih meril še posebna merila prilagojena našemu dejanskemu stanju oz. stanju v katerem se delavec nahaja in živi. S tem ne mislimo, da je treba izdelati spet celoten poseben pravilnik. Ta posebna merila oz. določila so lahko samo sestavni del omenjenega akta.

Mislím, da bodo člani DS razumeli zakaj so dani takšni predlogi SDK. Mi vsi skupaj smo dolžni, da poiščemo najboljše sistemske rešitve, torej take rešitve, da bomo sposobni najti v vsaki situaciji izhod.

Ko je dne 19. 11. 1975 Stanovanjski odbor reševal pritožbe, smo bili prisotni tudi predstavniki SDK in DS. V večurni debati so člani stanovanjske komisije večkrat poudarili da vedo, da ni vse ravno najbolj prav tako kot so razdelili, toda tak je Sporazum in se zato ni dalo drugače deliti.

V takšnem primeru kot je omenjeno, SDK smatra, da omenjajo odbor za razdeljevanje stanovanj in kreditov v bo-

doče ravna takole: Ker po ugotovitvah stanovanjskega odbora samoupravni akt ne ustreza več dejanskemu stanju, naj odbor predlaga, da se ta akt dopolni z dodatnimi določili in kriteriji. Ko odbor spozna, da je potem izpopolnjen akt ustrezen in ga potrdijo zbori ljudi, sme po njem nadaljevati z delitvijo. Navedeno velja tudi za ostale samoupravne organe.

Ker je naš sistem tak, da lahko s samoupravnim mehanizmom stvari spreminjamo in dopolnjujemo, torej ni to nobena dogma, je imel odbor to možnost, da bi to storil.

Iz sedaj veljavnega samoupravnega sporazuma je praksa pokazala, da je delovni staž oz. staž v delovni organizaciji nepravilno ovrednoten pri delitvi stanovanj. Delavec, ki je v podjetju zaposlen eno leto, mu po tem sporazumu pripada 20 točk. Tisti pa, ki je v podjetju že 24 let, mu pripada pa samo 20 točk več. Torej s tem pridobi v več kot polovici delovnega staža samo 20 točk, toliko kot jih novoprejeti delavec dobi že z dvema leti zaposlitve. SDK smatra, da to ni v skladu z našo politiko, zlasti politiko sindikata, ki nenehno opozarja, da morajo starejši delavci dobiti nekaj za minulo delo. Ko se bo spreminjal za to določeni akt, naj se v njem tudi zapiše, kolikokrat se lahko kdo seli iz novega bloka v novi blok. Če nekdo dobi stanovanje v novem bloku, ki po veljavnih samoupravnih aktih ustreza njegovemu stanju, oz. stanju njegove družine in če se njegova družina ne poveča, naj bo v takem primeru jasno določeno, da je njegova stanovanjska rešitev ad akta. S tem bo tudi manj upravičene kritike, da se nekateri večkrat selijo iz nove-

ga bloka v novi blok. Kaj vse je potrebno spreminjati za bolj življenjsko in pravično razdeljevanje stanovanj v omenjenem samoupravnem sporazumu, pa naj bolj temeljito prouči nova stanovanjska komisija oz. odbor. Na vse to kažejo tudi sedanje pritožbe in negodovanje, da je treba gotove stvari spreminjati.

Tudi ni pravilno, da zlasti mlajši ne vplačujejo za stanovanja vnaprej določen delež in si s tem zagotovijo prioriteto za dodelitev stanovanja.

Ponovno je treba pregledati v sporazumu tudi razpon točk med starimi in novimi stanovanji, ker površina starega stanovanja ni nikoli enakovredna površini v novem stanovanju.

Računalnik?

Na predlog finančnega sektorja je delavski svet na seji dne 27. oktobra 1975 sprejel sklep, da se odobri nabava magnetno-kontnega računalnika Burroughs za vodenje finančno-materialnega poslovanja oziroma knjigovodstva naše delovne organizacije.

Z nabavo računalnika se bomo tako priključili delovnim organizacijam, ki že imajo računalnike in jih koristijo, da računovodski podatki hitreje posredujejo informacije za poslovne odločitve.

Računalnik naj bi bil po sklenjeni pogodbi z zastopnikom inozemske firme Hermes, Ljubljana dobavljen v začetku meseca maja letos, in če ne bo posebnih uvoznih težav, bo to kmalu, zato je potrebno, da se pričnemo pripravljati na uporabo računalnika.

Ker večina izmed nas z računalniki še nismo imeli opravka, seznanjamo, kaj in v katere namene lahko uporabljamo magnetno-kontni računalnik. V knjigovodstvu delovnih organizacij so najbolj razširjene naslednje uporabe:

- vodenje knjigovodstva kupcev in dobaviteljev
- vodenje finančnega knjigovodstva
- obračun osebnega dohodka in potrošniških kreditov

vodenje knjigovodstva osnovnih sredstev

vodenje materialnega in blagovnega knjigovodstva obračun proizvodnje

Iz tega kratkega pregleda je razvidno, da je uporaba računalnika z uporabo kontnih kartic z magnetnim robom zelo primerna za knjigovodske namene. Računalnik pa razpolaga z zadostno kapaciteto, da so možne tudi druge računalniške obdelave, možno pa ga je priključiti na večje sisteme avtomatske obdelave podatkov.

Uvedba računalnika v delo finančnega sektorja pomeni velik napredek, ker prehajamo iz »ročnega dela« na delo z računalnikom.

D. N.

Popravek

V januarski številki »Litjskega predilca« je prišlo do neljube tiskovne napake. V članku »Koriščenje letnih dopustov« se pravilno glasi:

4. Vlaganje preje v za boje (pogoj, da pri takem delu dela najmanj 4 mesece v letu) — 1 dan.

Rezultati meritev delovnih razmer

Zavod SR Slovenije za varstvo pri delu je decembra 75 opravil redne zimske periodične preiskave ekoloških razmer.

O opravljenih meritvah in preizkusih ekoloških meritev je izdal ZVD SRS poročilo.

Izvršene meritve: Zimska mikroklima, zaprašenost, hrup in osvetljenost.

1. Mikroklima

Merjena je bila temperatura zraka, relativna vlaga in hitrost gibanja zraka. Pravilnik o periodičnih pregledih delovnih priprav in naprav ter o periodičnih preizkusih kemičnih in bioloških škodljivosti in mikroklimi (Ur. l. SFRJ, št. 26/67) predpisuje normative za temperaturo, relativno vlažnost in hitrost kroženja zraka v delovnih prostorih.

V zimski in prehodni dobi (temperatura zunanega zraka do 10° C) je dovoljena za *lahko delo*:

temperatura največ 17—22° C, relativna vlažnost največ 75 %, hitrost kroženja zraka največ 0,2 m/sekundo.

Ugotovitve

V vseh proizvodnih oddelkih je bila temperatura za nekaj stopinj previsoka. V teh prostorih bi zadoščalo nekoliko manjšo ogrevanje, tako da bi bila temperatura v prostorih, kjer so zaposlene delavke med 17 do 20° C za srednje težko delo.

Opazno višja je bila temperatura zraka zlasti v predilnici IV., bombaž, ter v predilnici III., sukalnici efektnih sukancev in kuhinji. V teh prostorih se lahko zmanjša temperatura z omejitvijo ogrevanja.

Temperaturna razlika med višino 120 cm in tlemi je na vseh merjenih mestih v dovoljenih mejah.

Relativna vlažnost

je bila v dovoljenih mejah, vendar manjša od optimalne v nekaterih proizvodnih oddelkih in mehaničnih delavnicah.

Pričakovati je, da se bo z regulacijo temperature izboljšala tudi relativna vlažnost.

Relativna vlažnost je bila višja od dovoljene v skladiščih. Na vseh ostalih merjenih mestih je bila relativna vlažnost v mejah, ki jih predpisuje normativ.

Hitrost gibanja zraka

je bila na vseh merjenih mestih v optimalnih mejah, čeprav na nekaterih mestih na zgornji meji. Na splošno lahko rečemo, da so bile temperature na večini merjenih mest nekoliko previsoke, relativne vlažnosti pa na večini mest 3-krat manjše od optimalne.

V proizvodnih oddelkih opravljajo zaposleni v laboratoriju dnevne meritve mikroklimi. Neprimerni mikroklimatski pogoji so v sukalnici in previjalnici.

Po programu razvoja podjetja je predvidena preureditev klime v tem oddelku že v tem letu.

Zaprašenost

Škodljivost izpostavljenosti prahu na delovnih mestih ocenjujemo tako, da primerjamo izmerjene koncentracije z maksimalno dovoljenimi koncentracijami (MDK), ki jih predpisuje jugoslovanski standard JUS Z B0 001 (Ur. l. SFRJ, št. 35/1971).

Ugotovitve

Koncentracije prahu so bile višje od dovoljenih na naslednjih delovnih mestih:

— predilnica IV. — bombaž (med stroji 104—105),
— čistilnica odpadkov — Vilow.

Na vseh ostalih merjenih delovnih mestih (predpredilnica II., predpredilnica bombaža, česalnica, predpredilnica sintetične, predilnica IV., čistilnica odpadkov, sukalnica) so bile koncentracije prahu v dovoljenih mejah. Na delovnih mestih, kjer so koncentracije prahu prevelike, je glede na rezultate meritev urediti odsesavanje. Če iz upravičenih vzrokov tega ni moč urediti, morajo zaposleni uporabljati primerne respiratorje in morajo biti pod redno zdravniško kontrolo.

Ker je zaprašenost v odvisnosti od vrste in kvalitete

bombaža, so potrebne še občasne meritve zaprašenosti, da bi lahko ugotovili poprečno zaprašenost tekom daljšega časa. Kontrolne meritve bi bile potrebne na mestih, kjer je rezultat meritev sicer še v dovoljenih mejah (predpredilnica bombaža — mikalniki, česalnica, predilnica IV., predilnica III., čistilnica odpadkov, sukalnica efektnih sukancev, sukalnica, previjalnica).

Delavci, ki odstranjujejo oziroma odvažajo prah iz filtrov in prašnih komor, morajo zaradi zaščite dihalnih organov uporabljati respiratorje proti prahu v času odstranjevanja prahu.

S primernimi tehničnimi ukrepi je možno zmanjšati koncentracije prahu ob čiščenju klimatskih naprav ali ob čiščenju (izpihavanju) mikalnikov.

Vendar je po ureditvi odsesavanja prahu v čistilnici, manjša zaprašenost na posameznih mestih čistilnice.

HRUP

Hrup ocenjujemo po »Pravilniku o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu pred ropotom v delovnih prostorih« (Ur. list SFRJ, št. 29/1971). Pravilnik navaja splošne ukrepe in normative za varstvo ljudi na delovnem mestu pred škodljivim delovanjem hrupa. Po pravilniku merimo, analiziramo in ocenjujemo škodljivi vpliv hrupa za polni delovni čas. Normativ določa maksimalno dopustni hrup za nemoteno opravljanje različnih vrst dejavnosti, neposredno sporazumevanje z govorom ter na možnost okvare sluha. Pri zaščiti delavca pred hrupom mora biti prvi in osnovni ukrep zmanjšanje jakosti hrupa na dovoljeno mejo.

Pri okvarah sluha se pokaže začetno pešanje občutljivosti ušesa najprej v področju visokih frekvenc (število nihajev) in sicer med 3000 Hz do 8000 Hz). Zato prizadeti v začetni fazi naglušnosti ne opazi napredovanja okvare sluha. Samo z avdiometrično kontrolo sluha odkrivamo začetno naglušnost. Ker je maksimalno dopustni nivo hrupa povprečni rezultat pri raziskavah reakcij večjega števila posameznikov lahko pri občutljivejših ljudeh nastanejo okvare že pri nivojih, ki so do 10 decibelov nižji od maksimalno dopustnega (1 decibel je mera, pri kateri uho ravno zazna zvok).

Zato priporočajo za delavke, ki so trajno izpostavljene hrupu med 80 do 90 dB, redne avdiometrične kontrole.

Na delovnih mestih, kjer nivo hrupa presega 90 dB, so obvezni naslednji ukrepi:

— zmanjšanje hrupa na dovoljeno mero;

— če se hrupa iz upravičenega razloga ne da zmanjšati, je delo dovoljeno samo pri upoštevanju varstvenih ukrepov, dovoljenje zdravnika specialista po predhodnem pregledu, obvezna uporaba primerne osebne zaščitnega sredstva in občasni pre-

gledi vključno z avdiometričnimi kontrolami (Ur. list SRS, št. 33 z dne 15. 9. 1971).

Delovna mesta, kjer hrup presega 90 dB, so *nevarna*.

Nivo hrupa presega maksimalno dovoljeno vrednost za 8-urno izpostavljenost ropotu na naslednjih delovnih mestih:

— v česalnici pri raztezalki »VOUK«

— predilnici IV bombaž — v celotnem prostoru

— predilnica I bombaž — v celotnem prostoru

— predilnica I A — sintetična v celotnem prostoru

— predilnica II bombaž — v celotnem prostoru

— predilnica II A — sintetična — v celotnem prostoru

— predilnica III v celotnem prostoru

— sukalnica efektnih sukancev — pri strojih »ALLMA«

— mizarska delavnica — krožna žaga — kombinirani stroj (dopustna dnevna ekspozicija do 2 uri)

— mehanična delavnica — pri brušenju orodij

— kovačnica — pri kovanju (dopustna dnevna ekspozicija do 2 uri)

— sukalnica — previjalnica — v celotnem prostoru, razen pri vlagalnici in pri sortiranju cevki.

Ta delovna mesta moramo šteti pri 8-urni ekspoziciji kot ogrožena zaradi hrupa z že naštetimi obveznostmi. (Dovoljenja obratnega zdravnikarja za zaposlitev na takem delovnem mestu, obvezna uporaba osebnih zaščitnih sredstev proti hrupu ter periodične kontrole sluha zaposlenih.)

Kot osebno zaščitno sredstvo povsod zadošča Švedska vata.

Med pogojno ogrožena delovna mesta moramo šteti tista, kjer je nivo sluha trajno med 80 in 90 dB/A. Takšen nivo hrupa je v večini merjenih prostorih:

— predilnica II — bombaž, agregat za pređenje staničnega vlakna

— predpredilnica

— česalnica — v celotnem prostoru, razen pri raztezalki VOUK, kjer nivo hrupa presega maksimalno dovoljeno vrednost

— predpredilnica sintetične — v celotnem prostoru

— valjčkarna — v celotnem prostoru

— sukalnica elektnih sukancev — celotnem prostoru, razen pri strojih Allma, kjer nivo hrupa presega dovoljeno vrednost.

Na teh delovnih mestih se priporočajo občasne kontrole sluha zaposlenih. Iz podatkov meritev hrupa je razvidno, da so v naši OZD na posameznih delovnih mestih, zlasti delavke, izpostavljene škodljivim vplivom hrupa in so zato obvezni preventivni zaščitni ukrepi proti prekomernemu ropotu.

OSVETLITEV

Zahteve za osvetlitev delovnih mest predpisuje jugoslovanski standard JUS U. D 9 100 XI — 1962, Ur. list SFRJ št. 48/62.

Osvetljenost pove, koliko svetlobnega toka pade na enoto merjene ploskve. Izra-

žamo jo v fizioloških enotah (luxs). V naši OZD imamo v pretežni meri fluorescenčno razsvetljavo. V vseh prenovljenih oddelkih je jakost osvetljenosti delovnih mest v skladu z normativom. Na delovnem mestu se dobro počutimo, če je osvetljenost prostora enakomerna, da žarnice ne utripajo, kar povečuje utrujenost. Tudi utripanje žarnic nas moti pri delu. Moti nas tudi bleščanje, ki je posledica prevelikih razlik svetlosti v vidnem polju. Osvetlitev mora zagotoviti opazovanemu predmetu sence, ki ne smejo biti preostre ali pretemne.

Posebne zahteve osvetljenosti so v predilnici sintetične. Zaradi predenja barvane sintetične preje z različnimi barvnimi niansami, predice ne morejo videti in vezati pretrge, če žarnice reflektorjev pregoreje. V tem primeru niso osvetljene iztekajoče niti na prstancih strojih. Pravočasna menjava pregorelih žarnic in samo čiščenje svetlobnih teles zagotavljajo manjšo utrujenost in večjo storilnost posluževalcev strojev.

Po standardu lahko razvrstimo merjene prostore in delovna mesta glede na minimalne zahtevane osvetljenosti v naši OZD:

— v predilnicah, sukalnicah in previjalnica ter laboratoriju se zahteva osvetljenost 300 luxov:

— predpredilnici, valjčkarni, mizarski delavnici, mehanični delavnici 150 luxov:

— varilnici, skladišču, čistilnici, hodnik 80 luxov. Če primerjamo izmerjene dnevne in umetne osvetljenosti s temi kriteriji, lahko zaključimo naslednje:

1. Dnevna osvetljenost je zadostna v splošnem na delovnih mestih: Skladišče in deloma laboratorij

2. Dnevna osvetlitev je premajhna na vseh ostalih merjenih mestih.

Zato imamo osvetlitev, in to dnevno in umetno.

3. Umetna osvetlitev je premajhna v naslednjih merjenih prostorih:

— česalnica sintetične, deloma

— predpredilnica sintetične, pri raztezalki Ingolstadt

— agregat za pređenje staničnega vlakna

— predpredilnica bombaža pri mikalnikih št. 10, 20, 22 in 1.

— predilnica IV bombaž, v celotnem prostoru

— predilnica II A sintetična, v celotnem prostoru

— predilnica III, v celotnem prostoru

— čistilnica odpadkov, v celotnem prostoru

— sukalnica efektnih sukancev, pri strojih Allma

— mizarska delavnica (ročna in strojna)

— zabojarina

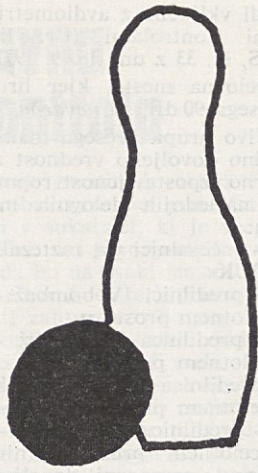
Na delovnih mestih, kjer umetna osvetljenost ne zadošča, je potrebno osvetlitev izboljšati s tem, da pregorela svetila zamenjamo, svetila redno čistimo po v naprej določenem programu ali pa po potrebi dodamo svetila. Po odločbi inšpekcije dela moramo osvetlitev vskladiti z normativom do 30. 8. 1976.

F. Lesjak

Na vseh prehodih oddelkov so montirani vetrolovi, ki preprečujejo vdor hladnega zraka v delovne prostore

Tekmovanje v kegljanju

Kegljaški klub Litija je organiziral med osnovnimi organizacijami sindikata v občini Litija tekmovanje v kegljanju, ki poteka v obliki lige tekmovanja, to se pravi vsak petek je eno kolo. Da bi bili člani sindikata obveščeni o poteku tega tekmovanja, bomo o tem tekmovanju poročali v vsaki številki. Do sedaj so bila odigrana štiri kola, ki pa niso bila popolna, ker so se nekatere organizacije sindikata prijavile kasneje.

Rezultati I. kola:

Predilnica I. : OŠ Litija	1593:1126
Predilnica II. : Gostinci	1438:1501
Beton : OŠ Gabrovka	1424:1259

Rezultati II. kola:

Gostinci : Beton	1459:1416
LIL : Predilnica II.	1593:1503
Predilnica I. : Mizarstvo	1594:1549
IAK : SS Litija	1325:1338

Rezultati III. kola:

Predilnica I. : IUUV II.	1563:1357
Mizarstvo : IUUV I.	1521:1461
Predilnica II. : SS Litija	1487:1252
Beton : IAK	1405:1398
OŠ Gabrovka : OŠ Litija	1007:1540
Gostinci : LIL	1385:1581

Rezultati IV. kola:

Mizarstvo : IUUV II.	1540:1374
Predilnica II. : Predilnica I.	1537:1600
Beton : IUUV I.	1429:1454
LIL : OŠ Litija	1582:1401
Gostinci : IAK	1386:1429
OŠ Gabrovka : SS Litija	1115:1309

Lestvica po IV. kolu je naslednja:

1. Predilnica I.	4	4	0	6350:5569	4	+ 781
2. LIL	3	3	0	4756:4289	3	+ 467
3. Beton	4	2	2	5774:5570	2	+ 204
4. Mizarstvo	3	2	1	4610:4429	2	+ 191
5. SS Litija	3	2	1	3899:3917	2	+ 18
6. Gostinci	4	2	2	5731:5864	2	- 133
7. IAK	3	1	2	4151:4129	1	+ 22
8. Predilnica II.	4	1	3	5965:5946	1	+ 19
9. IUUV II.	2	1	1	2915:2950	1	- 35
10. OŠ Litija	3	1	2	4067:4182	1	- 115
11. IUUV I.	2	0	2	2731:3103	0	- 372
12. OŠ Gabrovka	3	0	3	3381:4273	0	- 892

Za našo prvo ekipo so nastopali naslednji tekmovalci:

Vizlar Jože	378	376	382	389
Žnidar Franci	387	385	394	403
Kos Toni	443	421	404	416
Belec Janez	385	412	383	392

Za drugo ekipo je nastopalo več igralcev:

Babič, Dobravec	312	—	—	—
Glušič Lojze	367	374	377	402
Mešič Franci	345	368	385	381
Kos Sine	414	—	—	—
Koprivnikar Lojze	—	370	—	—
Jovanovič Drago	—	391	371	387
Jelnikar Leon	—	—	354	—
Mešič Lado	—	—	—	367

Vsem čestitamo za dosežene rezultate in želimo v naslednjih kolih še več uspeha in sodelovanja. Ostale sodelavce pa vabimo, da z navijanjem doprinesejo k še boljšemu uspehu.

Jože Vizlar

Splošna načela taktike gašenja

Požare, posebno kadar so le-ti zajeli precejšnji razmah, spremljajo pogosto še nevarnosti: eksplozija, rušenje zidov, stropov in ostrešij, ognjenih viharjev, strupenih plinov in podobno. Na te pojave vplivajo najrazličnejše okolnosti, kot na primer:

- vrsta gradbenega materiala in konstrukcij,
- vrsta materiala in način uskladičenja le-tega,
- smer, v katero se požar širi,
- dnevni čas, v katerem je nastal požar in tako dalje.

Zunanja temperatura in atmosferske prilike imajo odločilni pomen pri gašenju. Za-

njo in daljno okolico zaradi vročine, plamenov in isker,

— ali preti nevarnost eksplozije, elektrike in strupenih plinov gasilcem, ki gasijo in rešujejo,

— ali bo mogoče preprečiti nevarnost, ki ogroža strojne naprave, izdelke in polizdelke na ta način, da jih bo mogoče še pravočasno odstraniti iz ogroženih prostorov.

Splošne ugotovitve: stopnja požarne nevarnosti je v posameznih panogah gospodarstva različna in odvisna predvsem od stopnje požarno-nevarnih snovi v proizvodnem procesu od njegovega začetka pa vse do zaključka, tj. končnih iz-

radi teh okolnosti ne moremo imeti že vnaprej izdelanih načrtov za gašenje vsakega požara posebej, ne moremo predvideti taktičnega nastopa posameznih enot, ki bodo prišle na pomoč niti tehnične opremljenosti gasilskih enot in predvideti količine in vrste gasilnih sredstev, ki bodo prišla v poštev. V tem primeru lahko upoštevamo le splošna načela taktike gašenja in reševanja ter ga prilagodimo nastalem položaju, in sicer:

1. ugotoviti in oceniti obseg nevarnosti, ki preti ljudem, živalim, vrednostnim predmetom in neposredni okolici

2. ugotoviti, na katerem mestu bo treba požar zaustaviti glede na vzdržljivost naravnih in gradbenih preprek,

3. izdelati plan reševanja in napada ter obrambe pri čemer moramo upoštevati načelo, da je treba ljudi usmeriti predvsem na reševanje ljudi ter premoženja, napad za gašenje pa usmeriti predvsem proti glavnemu centru požara, tako da bo napad izvršen proti ognju. Za reševanje in napad prihajajo v poštev predvsem glavna in stranska stopnišča, šele zatem lestve, reševalni prtji in v skrajni sili reševanje z vrvmi,

4. oceniti število gasilskih enot, ki bodo potrebne za intervencijo, vrsto gasilne tehnike in gasilnih sredstev.

Pri oceni nevarnosti je najvažnejše:

— reševanje ljudi iz ogroženega območja,

— kaj in kje gori ter kakšen obseg je požar zajel,

— kam se požar širi in kako velika je nevarnost za bliž-

prav zaradi naglega širjenja požara iz enega v drugi objekt. Ventilacijski odvodi so speljani v silose (komore), kamor zaidejo iskre in tam povzročijo eksplozijo prahu ali pa požar. Zato moramo takoj ob nastanku požara izklopiti ventilacijske naprave ter kanale zapreti z loputami, ki naj preprečijo širjenje požara po ventilacijskih poteh. V primeru požara pa moramo za gašenjem pričeti iz najbolj oddaljenega mesta do mesta požara z gasilnim prahom ali vodno meglo. Na posameznih odsekih ventilacijskega kanala odpiramo lopute zaradi uspešnejše lokalizacije požara.

Ventilacijske naprave predstavljajo konkretno v naši čistilnici precejšnjo nevarnost, zato moramo tem napravam posvečati še več pozornosti, skrbeti za redno čiščenje in odstranjevanje vse odpadke, ki se naberejo po ceveh. Čim manj bo odpadkov v prašnih kanalih, tem hitreje bo požar pogasjen.

Tehnološki postopek v tekstilni industriji ima precej nevarno surovinsko bazo, kot so bombaž, sintetična in stanična vlakna, volna, konoplja, lan in podobno. Mimo tega se uporabljajo še razne vrste kemičnih sredstev in barv. Zelo nevarno je tudi prah, ki se nabira po stropih, stenah in strojih.

Posebno nevarni so prostori, kjer so nameščeni trgalni tekstilni stroji. V večnadstropnih zgradbah preti nevarnost, da se požar hitro razširi v zgornja nadstropja skozi okna, jaške za dvigala, skozi razne ventilacijske odprtine, po stopniščih itd. Gašenje požara bo najuspešnejše z vodno meglo, da se čimprej odstrani površinski požar, zatem pa moramo vse tleče odpadke dokončno pogasiti v kadeh in vedrih, napolnjenih z vodo.

Pri začetnih požarih na tekstilnih strojih bomo uspešno pogasili plamen z gasilnim prahom ali aparatom na CO₂, nato pa dokončno pogasili z vodo v vedrih.

R. Zupan

Kadrovske vesti

PRISLI V MESECU FEBRUARJU 1976

- 2. 2. 1976 Drobne Vida, Zagorje, C. 20. julija 13 — predilnica bombaža 3. izmena
- 2. 2. 1976 Taškar Irena, Zagorje, C. Zmage 25 — predilnica bombaža — rezerva
- 9. 2. 1976 Vrhovec Franciška, Litija, Rozmanov trg 14 — administrativni tehnik — pripravnik
- 9. 2. 1976 Bučar Joža, Tirna 30 — predilnica bombaža — rezerva
- 11. 2. 1976 Koci Majda, Litija, Rozmanov trg 18 — predilnica bombaža — rezerva
- 12. 2. 1976 Mladenič Marija, Litija, Rozmanov trg 20 — predilnica sintetike 1. izmena
- 16. 2. 1976 Grm Danica, Litija, Cesta Zas. bat. 28 — predilnica bombaža 3. izmena
- 16. 2. 1976 Prašnikar Majda, Trbovlje, Suštarjeva 13 — predilnica sintetike 3. izmena
- 16. 2. 1976 Černe Franc, Reka gozd 1 — predilnica bombaža 2. izmena

ODSLI V MESECU FEBRUARJU 1976

- 14. 2. 1976 Jelenc Ana, Litija Prvomajska 2 — inval. upokojitev
 - 26. 2. 1976 Anžlovar Drago, Gabrovka 1 — odhod v JLA
 - 26. 2. 1976 Kralj Marjan, Litija, C. Zas. bat. 54 — odhod v JLA
 - 28. 2. 1976 Potisek Marija, Breg št. 1 — odpoved delavca
 - 28. 2. 1976 Zaman Franciška, Smartno 21 — odpoved delavca
- UMRLA STA NAŠA UPOKOJENCA:**
Groznik Terezija, Litija, Valvazorjev trg 11 — umrla 2. 2. 1976 v starosti 80 let
Borišek Janez, Litija, Frtica 3 — umrl 16. 2. 1976 v starosti 75 let

Ali že veste ...

— da so bili v oddelku čistilnice že drugič iz gumiranih cevi brentač, porezani razpršilci. Ako ne bomo v čistilnici uspešno pogasili morebitni požar, ali ne bomo zaradi zmanjšane proizvodnje in osebnega dohodka sami prizadeti;

— da je neznani »monter« v umivalnici nekdanje sukalnice demontiral vodovodno pipo;

— da je neznani »električar« skušal odnesti na novo nameščeno šuko vtičnico, ko je že narezal kabel nad vtičnico, se je le spomnil, da ga električni tok lahko poškoduje in je v vtičnico pustil na miru;

— da so nihalna vrata zaradi »divjih« voznikov vedno poškodovana. Posluževalci čistilnih strojev se sprašujejo, kdaj bodo tako srečni, kot so zaposleni v drugih oddelkih, ki imajo urejena nihalna vrata brez prepaha. Upati je, da bodo tudi v čistilnici do prihoda pomladi posluževalci rešeni prepaha;

— da je sindikalna dvorana zaprta, dokler ne bodo končana obnovitvena dela, zlasti osvetlitev, ogrevanje prostora in električne instalacije.

Za ureditev dvorane je zainteresirana tudi Kulturna skupnost občine Litija, ki je pripravljena sofinancirati del stroškov po obnovi dvorane. Razumljivo, saj je sindikalna dvorana edina dvorana za kulturne prireditve v Litiji. Na kulturne prireditve pa se vozimo v Ljubljano. Morda se bo v Litiji po adaptaciji dvorane kulturno življenje popestrilo;

— da že razmišljamo o letovanju v Novigradu, o cenah letovanja, načinu prijavnja, sneg nas ne ovira, da ne bi mislili na potrebni odmor ob morju ali Gozd Martuljku;

— da je letos pripravljena sindikalna organizacija poslati določeno število zaposlenih na brezplačno okrevanje v naš počitniški dom;

— da cestna podjetja niso bila pripravljena na obilne snežne padavine. Tudi pesek je dober za posipavanje, če zmanjka soli;

— da se prične zaradi napore potje zjutraj, za mnoge delavke, dnevna izmena že ob 2. uri.

F. Lesjak

leta noč in dan; niti me same, niti sindikalna konferenca v podjetju. Ob tej priliki, pa tudi ob mnogih drugih, smo pozabile, da smo v večini in upravljalke v podjetju. Pozabile smo se vprašati, če je mogoče še izpopolniti in urediti delovne pogoje, norme, obremenitve in nagrajevanje, ali dovolj intenzivno poteka akcija za odpravo nočnega dela, kako je mogoče še izpopolniti družbeno prehrano in

letovanje in v bodoče tudi otroško varstvo. Ali nam lahko vsa to problematiko odtehta zavitek, ki smo ga za praznik nesle proti domu? Razmišljajmo za prihodnje in naslednja leta!

Čutila sem dolžnost, da na prejete prispevke odgovorim z iskreno željo, da bi nas še nadalje družilo delo z enakimi cilji

Martina Kralj

Oblikovanje koristnih navad

Številne koristne navade, zlasti dobre učne in delovne navade, so zelo pomembne za uspešno delo v šoli in pozneje v zaposlitvi. Zato tokrat nekaj misli o navadah in o tem, kako naj jih starši oblikujejo pri otroku.

Stara navada — železna srajca, tako je ljudska mo-

drost poudarila moč, ki jo imajo navade — dobre in slabe.

Novejša psihologija pravi takole: Navada je okrepljen in avtomatiziran vzorec vedenja. Oblikuje se na podlagi vaje — (ponavljanja) in čustvenega ugodja (nagrajevanja), ki ustrezno dejavnost krepija in avtomatizirata.

Navade si torej pridobimo in so potem zelo obstojne. Če s te strani gledamo koristne navade, je to zelo pomembno. Pri oblikovanju otrokovih navad je vloga ožjega okolja, zlasti staršev, zelo pomembna. Zato naj najprej opozorimo na dve stališči odraslih pri oblikovanju otrokovih navad, na stališči, ki se pojavljata tudi na drugih področjih:

— prvo je, da je otrok samo nedoračen odrasel človek in naj torej dela isto kot odrasli, le manj in

— drugo; otroštvo so neumna leta, v teh letih je vse dovoljeno, razumljivo in oproščeno.

Starši, ki se nagibajo k prvemu stališču, ponavadi preveč in neustrezno obremenjujejo otroka, tisti pa, ki se nagibajo k drugemu stališču, se z oblikovanjem navad ne ukvarjajo dovolj, češ da je še čas, saj je otrok še majhen — se bo že sam navadil, ko bo spoznal, da je to zanj pomembno.

Morda bi bila primernejša opredelitev, da je otroštvu res treba priznati svojevrstnost, moramo pa jo gledati funkcionalno.

To misel podpirajo otroci v svoji aktivnosti. Njihove igre: tekanje, skrivanje, sestavljanje igračk, igre z žogo, vse to je urjenje telesa in usklajenega duševnega delovanja. Vse to so vaje, s katerimi si otroci med igro oblikujejo navade. Stvar staršev pa je, da v otrokovo življenje vnašajo tudi take vaje, ki — ustrezno njihovi starosti seveda — vodijo v oblikovanje življenjsko koristnih navad. Če rečemo vaje, pomeni, da jih moramo ponavljati in ne pozabimo, da občutek ugodja prispeva k oblikovanju navade. Naj omenimo nekaj koristnih navad.

Kolikokrat ste se že jezili, ker si vaši otroci pred jedjo niso umili rok. Ali pa ste že pomislili, kolikokrat ste šli z njimi k pipi in jim pokazali, kako si morajo umiti roke in ali ste se spomnili in jih pohvalili, če so kdaj prišli z umitimi rokami k mizi.

In ne nazadnje, kaj pa vi sami?

Prav tako je z umivanjem obraza in tako dalje.

Kaj pa navade, ki so za delovno prihodnost vaših otrok pomembne, kot risanje, pisanje in še posebej delovna navaranost.

Spodbujajte jih k pisanju in risanju, ki se vam zdi morda čehkanje, razložijo naj vam, kaj so narisali, pohvalite jih, da jim pisanje malog tudi v šoli ne bo kazeno.

Pospravljene igrače v igralnem kotičku ali otroški sobi naj vas razveselijo, in to otrokom pokažite. Vsako pomoč v gospodinjstvu pohvalite. In če imate zaradi te »pomoči« malo več dela, povejte otroku, kako bi delo bolje opravil. Tako boste oblikovali delovno naravnost, ki se v šoli pokaže kot dobre učne navade in pozneje v življenju kot delovne navade.

Za te pa vemo, da so cenjene in pogoj za uspešno delo.

Iz »Občani in delo«

V mesecu februarju smo imeli samo eno poškodbo na delu

S skupnim prizadevanjem in osebno pazljivostjo se poškodbam lahko izognemo: Ne čistimo in ne odstranjujemo surovin iz strojev med obratovanjem. To zlato pravilno ali predpis ni obvezen samo za posluževalce strojev. Tudi vodjem izmen in vzdrževalcem se lahko »kaj« pripeti. Zahtevajmo od predpostavljenih, da nam zagotove varne delovne razmere. Zaradi zapadlega snega in poledice, je večja nevarnost za težje poškodbe na poti na delo in iz dela. Naporna pot na delo utruja in zato ti delavec niso zbrani na delu. Do 12. 3. 1976 imamo v mesecu marcu že 5 poškodb. Zelimo, da cestna podjetja pravočasno odstranjujejo sneg in poledenele poti posipajo s soljo oziroma peskom.

Opis poškodbe:

ZUPANČIĆ JANEZ, posluževalec čistilnih in rahljalnih agregatov.

Vodja izmene je po končanem popravilu filterske naprave zaslišal ob ventilatorčku močno udarjanje ventilatorjeve lopute. Odprl je zaščitna vrata in skušal odstraniti navita vlakna iz mrežice pokrova ventilatorja. Ob

pritisku na mrežico je zaščitni pokrovček ventilatorja odpadel, ker je bil po končanem remontu filterske naprave premaknjen. Loputa ventilatorja je udarila poškodovanca po mezincu in prstanca desne roke in mu jih poškodovala.

VZROK: Pregled in popravilo filterske naprave med obratovanjem.

F. LESJAK

Še enkrat o praznovanju

Spoštovane sodelavke!

Pred našim praznikom so mi na seji uredniškega odbora naložili nalogo, naj za marčevsko številko našega časopisa napišem kratek sestavek o zgodovinskem in sedanjem pomenu ženskega praznika osmega marca. Listala sem časopise in iskala ideje. Ne za zgodovinsko preteklost, ta je jasna, temveč za letošnje in bodoče praznovanje in akcije. Članki, ki so jih pisale ugledne družbenopolitične delavke in novinarki, so si bili vsebinsko podobni, prav tako

stališče občinske sindikalne konference. In nekaj teh misli sem zapisala tudi v naš objavljeni članek. Odmev na to je bilo precej protestnih pisem v skrinjici Litijskega predilca, češ da za garanje podnevi in ponoči pripada tudi darilo!

Mogoče ste imele prav, še vedno pa se mi zdi preskromno, da smo se ob prazniku že vsa leta zadovoljile z brisačo ali rjuho, nismo pa naše niti prilike niti časa, da bi se se-stale in pogovorile o problemih, ki nas tarejo in še predvsem tiste, ki delajo leta in

K rekordnemu obisku sta nedvomno pripomogla tudi neutrudljiva pevca Jožica Gabriel in Oto Pestner

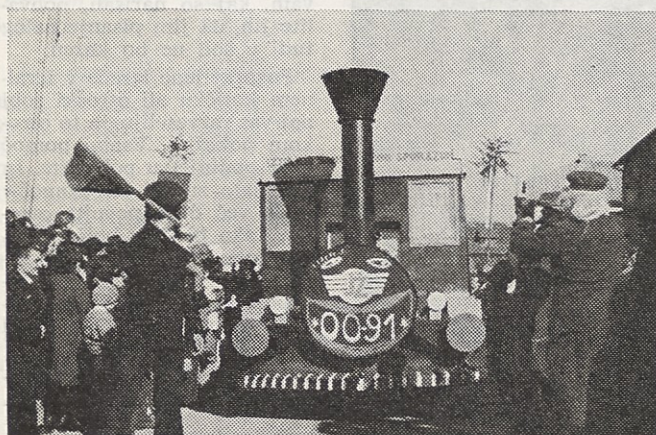
Iz jubilejnega plesa predilcev

Take gneče na plesišču ne pomnimo

Pustni karneval

Letošnjega, že 19. tradicionalnega satiričnega karnevala v Litiji so se udeležili tudi povsod znani Gruntovčani: Regica, Presviti in Cinober. Od glavnih junakov žal le Dudek ni mogel priti. Gruntovčanom, ki so bili na začetku pisane povorke, so sledile karnevalske skupine in posamezniki. Pošalili so se na račun stabilizacije, produktivnosti, uvoza krompirja, železniške izgube itd. Izredno lepo vreme je privabilo v Litijo najmanj 20.000 radovednežev, ki so si kot zaključno točko lahko ogledali še 11. epizodo zagrebške televizijske nadaljevanke. Prihodnje leto pa — nasvidenje!

Humor

V KNJIGARNI

— Prinesel sem nazaj leksikon, ki sem ga kupil prejšnji teden. Ni dober.

— Kaj pa mu manjka?

— Vsega sem prelistal, pa nikjer nisem našel, kaj naj rečem ženi, ko pridem zjutraj pijan domov.

RAZTRESENI PROFESOR

Prišel je profesor v neko družbo, pozdravil neko žensko in rekel:

— Kako pa kaj vaš soprog, gospa?

— Ampak gospod profesor, jaz vendar nisem poročena!

— Dajte no, res nisem vedel, da je vaš mož še samec.

Zvečer ob 20.30 prodajajo v menzi malico za nočno (četrt) izmeno. Takole je potekal razgovor:

»Prosim ene reberca, pa ne preveč mastna, pa en kruh!«

»Ja, veste so vsa mastna.«

»Pa dajte malo izbrat.«

»No, tele pa niso preveč.«

»Potem mi pa dajte kar dvojne.«

»Pa piščance imamo tudi.«

»Res, pa mi dajte še piščanca!«

Pa naj še kdo kaj reče, dvojna reberca, piščanec in kruh. Vse za malico ponočil!

REBUS

Dopisniki poročajo posebej za predilca

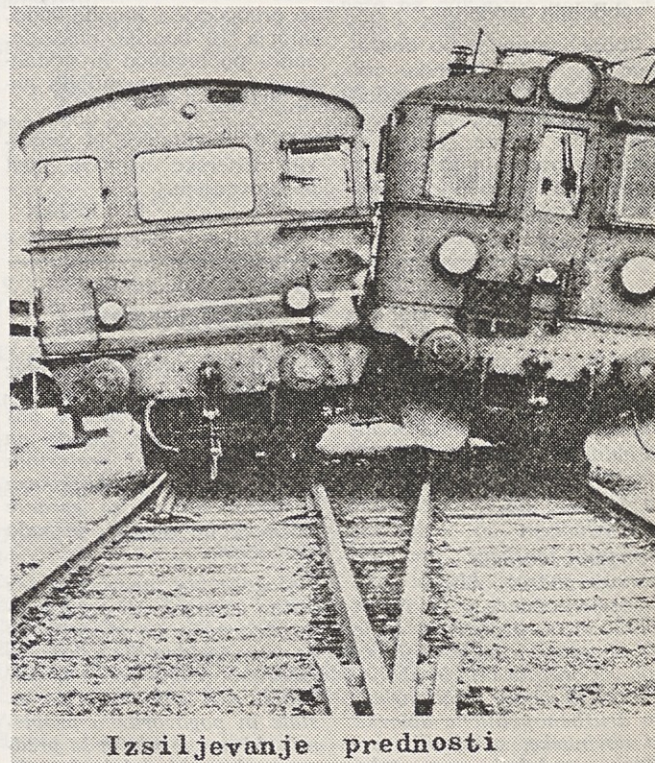
Litijski geometri so na Vačah (blizu najdišča Vaške situle) našli idealno mesto za letališče. Letališče naj bi bilo grajeno za letala z navpičnim vzletanjem in pristajanjem. Nadmorska višina Vač (523 metrov) je za tako letališče naravnost idealna. Počakati bo treba le še na referendum in gradnja se bo začela. Tako bo Litija prvo mesto v Jugoslaviji s tem letališčem prihodnosti.

Se en velik uspeh geodetov Litije! Na Sitarjevcu so odkrili krasno progo za veleslalom in smuk. Temeljna telesno kulturna skupnost predlaga, naj bi bil začetek proge pri vznožju novega TV pretvornika (lokacija zanj je že znana), konec proge pa pri reki Savi. Seveda bo proglašena mimo AMZS, tako da bi bila prva pomoč pri roki. Predlagano je tudi, naj bi posekali samo vsako drugo ali tretjo smreko, ostale pa bi bile namesto vratice. Les pa bi podarili črnograditeljem kot nadomestilo za porušene hiše.

RTV Ljubljana pa predlaga Litijanom, da bi za pretvornik zbirali po 500 novih din. Z zadnjimi meritvami na Sitarjevcu so namreč odkrili dober TV signal iz Amerike. Tako bomo občani Litije lahko poleg dveh domačih programov gledali še 6 (šest) uvoženih. Seveda pa bo prek sitarjevškega pretvornika ljubljanska televizija pošiljala svoj program tudi v ZDA.

Kaj je bilo...?

»SLAP,« PRAVI SOLARKA, in z roko pokaže med drevesa. Sošolci pogledajo v tisto smer, kjer pa ni bilo ne duha in sluha o kakem slapu. To je bila le... (v pomoč so vam črke na začetku).

Izsiljevanje prednosti